

**ARA, EL CANVI PER ESPANYA.
LA PROPOSTA SOCIALISTA**

PROGRAMA ELECTORAL DEL PSC PER A LES ELECCIONS GENERALS 2004

1. ARA, EL CANVI PER ESPANYA. LA PROPOSTA SOCIALISTA

- 1.1. Ara, el canvi per Espanya.
- 1.2. PP: la temptació del poder absolut.
- 1.3. La proposta socialista.

2. UNA CATALUNYA PLENA, UNA ESPANYA PLURAL, UNA EUROPA FEDERAL

- 2.1. Introducció.
- 2.2. Més i millor autogovern per a Catalunya.
- 2.3. Per l'Espanya plural.
- 2.4. Millora de la qualitat democràtica i més transparència.
- 2.5. Uns ajuntaments forts i de tothom.
- 2.6. Catalunya en la construcció d'Europa.

3. EDUCACIÓ, PROGRÉS ECONÒMIC I OCUPACIÓ

- 3.1. Una aposta per la competitivitat i la cohesió social.
- 3.2. L'educació, clau de l'èxit com a país.
- 3.3. L'economia catalana en la societat del coneixement.
- 3.4. Ocupació i mercat de treball.
- 3.5. Esperit emprenedor, un actiu de l'economia catalana.
- 3.6. Potenciar els sectors productius de la nostra economia.
- 3.7. Millors infraestructures per créixer i equilibrar el territori.
- 3.8. El camp, un lloc per viure-hi i prosperar.
- 3.9. Fer compatible el creixement i el medi ambient.

4. UN PAÍS SOCIALMENT AVANÇAT: MÉS BENESTAR, MÉS IGUALTAT, MÉS COHESIÓ I SERVEIS PÚBLICS DE QUALITAT

- 4.1. Introducció.
- 4.2. Drets de les dones i igualtat d'oportunitats.
- 4.3. Llibertat sexual.
- 4.4. Els joves, protagonistes del segle XXI.
- 4.5. Més compromís amb la gent gran.
- 4.6. Suport a les famílies.
- 4.7. L'habitatge és un dret social.
- 4.8. Qualitat de vida per a les persones amb discapacitat.
- 4.9. Enfortir un sistema sanitari públic humanitzat i de qualitat.
- 4.10. Immigrants: la nova frontera social.
- 4.11. Contra l'exclusió social: que ningú no es quedi enrere.
- 4.12. La seguretat és un dret: una seguretat pública que generi confiança.

5. UNA CATALUNYA MÉS ACTIVA EN EL NOU ESCENARI INTERNACIONAL

1. ARA, EL CANVI PER ESPANYA. LA PROPOSTA SOCIALISTA

1.1. ARA, EL CANVI PER ESPANYA

El proper diumenge 14 de març, els ciutadans i les ciutadanes estem cridats a decidir quin serà el govern d'Espanya per als propers quatre anys. Decidirem entre la continuïtat d'un govern de dreta o l'obertura d'una nova etapa de progrés al nostre país amb un govern socialista presidit per José Luis Rodríguez Zapatero.

La decisió, una vegada més, és rellevant. Són molts els reptes als quals s'enfronta la societat catalana i espanyola quan ens trobem en la cruïlla d'una etapa política decisiva, tant per a Catalunya com per a Espanya.

A Catalunya, el 16 de novembre, els ciutadans i les ciutadanes van elegir, per primera vegada des de 1980, una majoria catalanista i d'esquerres al Parlament. Avui, la majoria del nostre poble està satisfeta i il·lusionada pel fet que aquesta majoria possible –la del canvi– hagi esdevingut una realitat de govern.

El canvi ha arribat a Catalunya amb el nou govern presidit per Pasqual Maragall. Un canvi amb una inequívoca orientació progressista, que té com a referència principal la positiva experiència de governs plurals d'esquerra a molts pobles i ciutats del nostre país. Perquè aquest és un canvi “de baix a dalt”, com el federalisme que alimenta les arrels del socialisme català.

La força del canvi neix dels ciutadans i ciutadanes compromesos, de tots els indrets del país i dels seus diferents sectors socials. El projecte del canvi desplega la seva potència i les seves propostes cercant en la seva execució la complicitat de tots els catalans i catalanes, dels que li van donar suport, dels escèptics i, fins i tot, dels que no van creure en la seva necessitat.

El Govern del canvi catalanista i d'esquerra té una oposició –la de CiU– que encara no ha assumit que tenir responsabilitats de govern no vol dir ser propietari del govern a perpetuïtat. Una oposició ferida per la pèrdua del poder i que ha d'aprendre a mirar cap al futur i deixar de refugiar-se en el passat si vol ser realment útil a la societat catalana.

Però, durant els primers dies de vida del nou govern, hem pogut comprovar com l'aliança entre els nacionalismes conservadors català i espanyol –l'aliança entre CiU i el PP que ha governat Catalunya i Espanya durant els darrers vuit anys– es manté i renova amb l'objectiu de dificultar el desplegament de l'acció política del nou executiu.

La nova etapa que s'ha obert a Catalunya amb Pasqual Maragall com a president necessita la complicitat d'un govern amic a Espanya. D'un Govern que aposti decididament per l'Espanya plural, pel respecte institucional i pel diàleg com a mètode per afrontar els problemes.

Necessita un Govern que assumeixi les reformes estatutàries o les modificacions en la Constitució com una oportunitat per millorar el nostre país i no com una amenaça que s'ha de combatre.

Catalunya necessita un Govern central que entengui les seves aspiracions en el marc d'un nou projecte de progrés per a Espanya.

Ho necessita Catalunya i ho necessita Espanya.

Han passat vuit anys des que el PP governa Espanya. Avui vivim el moment de més crispació i divisió social i territorial dels últims vint-i-cinc anys. És evident que els governs d'Aznar i Rajoy hi tenen una responsabilitat directa. Han estat governs ue, en lloc de dialogar, han confrontat, que en lloc de consensuar, han imposat, que en lloc d'integrar, han dividit.

L'immobilisme i el centralisme que han caracteritzat històricament la dreta espanyola suposen, sense dubte, un perill per a una Espanya entesa com a projecte comú i, alhora, plural.

En els darrers anys, a més, hem assistit a un intent per part del Govern del Partit Popular d'apropiar-se de la Constitució. No hi ha res més inconstitucional que utilitzar de manera excloent una norma que es va concebre justament per esdevenir patrimoni comú i integrador, i no pas instrument de divisió. En aquest tema, com en tant d'altres, la dreta espanyola té la mirada posada en el segle XIX.

Enfront d'aquesta dreta, els socialistes volem tornar a liderar, des del consens i la participació, les reformes necessàries per adaptar l'Estat de les autonomies a la realitat actual. Volem, en definitiva, fer realitat la Catalunya plena en una Espanya plural i una Europa federal.

Aquí rau la rellevància d'un triomf de l'esquerra en les properes eleccions generals, un triomf que suposi una derrota dels nacionalismes conservadors que han governat Catalunya i Espanya durant els últims anys.

Aquí rau la rellevància d'una victòria clara del PSC el proper 14 de març. A Catalunya ha arribat el canvi, ara el canvi ha d'arribar a Espanya.

El canvi a Espanya és situar a l'oposició l'arrogància, les males formes, els insults i les mentides del PP.

El canvi a Espanya és fer realitat un govern socialista presidit per José Luis Rodríguez Zapatero.

Un govern que acabi amb la submissió de la nostra política exterior a l'administració Bush i, especialment, amb la nostra participació en la seva estratègia a l'Iraq.

Un govern que respecti les identitats plurals i que potenciï les comunitats autònomes i els ajuntaments com a subjectes polítics rellevants a Espanya i a Europa.

Un govern que garanteixi l'accés igual als serveis públics de qualitat en la sanitat, l'educació, la protecció social, la cultura, les infraestructures i les comunicacions.

Un govern que garanteixi un major i millor creixement econòmic, basat en l'augment de la productivitat, així com una fiscalitat justa, tant socialment com territorialment.

Un govern que aposti per la democràcia participativa i paritària.

Un govern decidit a fer realitat una justícia ràpida i econòmica, així com una seguretat pública en la qual puguin confiar les persones.

Un govern responsable davant la societat i el Parlament, compromès amb una informació lliure i plural i amb una acció pública transparent.

En definitiva, un govern socialista que retorni la il·lusió a la majoria del nostre poble i que posi el punt final a la majoria de dreta a Espanya.

1.2. PP: LA TEMPTACIÓ DEL PODER ABSOLUT

La majoria absoluta de la segona legislatura del PP ha suposat un retrocés en la qualitat democràtica, una regressió en les institucions protectores de l'Estat i en la despesa social –acompanyada d'un augment de la pressió fiscal–, una dinàmica negadora del caràcter plural del nostre país i una ruptura irresponsable de la unitat europea per donar suport a una guerra contra l'Iraq, contra les Nacions Unides, contra el dret internacional, contra la voluntat dels ciutadans i ciutadanes i, fonamentalment, contra la vida de milers d'éssers humans.

La dreta, i especialment la dreta espanyola, s'ha caracteritzat sempre per l'immobilisme. El Govern del PP, amb el suport permanent de CiU, ha interromput el procés de modernització política i social d'Espanya que va néixer de la Constitució de 1978.

Al llarg d'aquests anys, els governs del PP no han estat capaços d'aprofitar les oportunitats del creixement econòmic per impulsar una preparació competitiva del futur, amb fortes apostes per l'educació, les infraestructures, la recerca i la innovació.

S'han obsessionat amb la desafortunada política del dèficit zero i amb una fiscalitat cada cop més centrada a afavorir les rendes més altes, i això ha configurat un marc econòmic perjudicial per a les persones en atur, per als joves i per a tothom que depèn d'un sou, d'una pensió i de l'estabilitat de la seva feina.

La insensibilitat de la dreta espanyola ha arribat a extrems insospitats en temes tan fonamentals com el de l'habitatge. Avui les famílies destinen més del 50%

dels seus ingressos a l'habitatge, fet que hipoteca greument el seu futur, i molta gent jove es veu abocada a endarrerir indefinidament la seva emancipació a causa de la impossibilitat d'accedir a un habitatge digne a un preu assequible.

A més, durant els darrers mesos, el Govern del PP ha assistit impassible al refredament de l'economia, a l'increment del cost de serveis públics fonamentals (electricitat, aigua, transport públic), al retard en l'execució d'infraestructures fonamentals –l'AVE és només la punta de l'iceberg–, a l'increment de la inseguretat ciutadana, a l'augment de la immigració irregular, a les llistes d'espera de la sanitat, a la insuficiència de recursos de l'escola pública i a l'increment de la precarietat i la sinistralitat laborals.

Aquesta política antisocial no podia tenir cap altra conseqüència que el trencament del diàleg social i la contundent resposta dels treballadors i les treballadores del nostre país, expressada amb la vaga general del 20 de juny de 2002.

Però on la insensibilitat social del PP, barrejada d'incapacitat manifesta i de menyspreu a la veritat i a la ciutadania, s'ha mostrat de forma més aclaparadora ha estat, sens dubte, en esdeveniments de la magnitud de la dramàtica catàstrofe del "Prestige" o de l'arreglament submís i acrític del Govern del PP a les directrius de George Bush, culminat amb la presència d'un contingent de tropes espanyoles a l'Iraq sense que Aznar hagi estat capaç de donar la cara al Parlament.

Per amagar aquesta realitat, Aznar i Rajoy s'han refugiat en un ranci discurs centralista –oposat a la lletra i l'esperit de la Constitució– i han apostat pel bloqueig de qualsevol iniciativa de reforma estatutària o constitucional orientada al desenvolupament autonòmic. En definitiva, un discurs irresponsable que no dubta a col·locar el text constitucional o la lluita antiterrorista al servei dels interessos del PP.

La temptació del poder absolut és la raó que explica una part no menyspreable de l'acció del Govern del PP al llarg de la darrera legislatura.

Hem patit un Govern que ha posat la política al servei d'interessos personals, de partit o de grup; que ha colonitzat les empreses més grans i la majoria dels mitjans de comunicació, i que alhora s'ha deixat colonitzar per ells; que ha ocupat les institucions estratègiques de la societat civil, que ha trencat consensos llargament establerts, que ha maltractat el funcionament del Parlament i de la justícia.

Hem patit un govern que ha maldat per assolir un poder absolut, sense respectar el pluralisme polític, cultural i social, les regles de joc i la divisió de poders. Un govern, en definitiva, que ha volgut convertir la seva majoria absoluta al Congrés dels diputats en un poder absolut sobre la societat.

1.3. LA PROPOSTA SOCIALISTA

Els socialistes catalans volem aportar al conjunt del partit federal i a José Luis Rodríguez Zapatero, candidat a la presidència del govern, la nostra experiència, les nostres idees i el nostre compromís per tal que, el proper 14 de març, el canvi a Catalunya esdevingui un dels veritables motors del canvi a Espanya.

La proposta socialista constitueix, en aquest sentit, un instrument en mans dels ciutadans i les ciutadanes per tal d'acabar amb la temptació absolutista del PP i per iniciar –amb renovada ambició, nous projectes i un clara voluntat reformadora– una nova etapa en què el Govern tingui com a objectiu donar solucions als problemes de la ciutadania i oportunitats per a les seves aspiracions.

En aquest sentit, la proposta socialista s'articula al voltant de tres objectius:

1. Els socialistes catalans estem convençuts que la via federalista és la més útil i adequada per avançar en la construcció d'un Estat modern. El canvi a Espanya vol dir, en primer lloc, fer possible una Espanya més oberta i plural, orgullosa de la seva diversitat. Una Espanya en què totes les nacions i regions que la formen puguin assumir les responsabilitats institucionals segons les seves capacitats i la voluntat dels seus ciutadans i ciutadanes.

A Catalunya, el canvi ha fet possible que les forces de progrés puguem reprendre una de les velles aspiracions del catalanisme: proposar un visió diferent i, amb ella, una articulació plural d'Espanya. Els socialistes catalans sempre ens hem oposat a la desconfiança com a principi i al regateig com a mètode, i oferim la nostra confiança constitucional.

El nostre federalisme vol invitar els ciutadans i les ciutadanes a la construcció d'un projecte per a la Catalunya plena, per a l'Espanya plural i per a l'Europa federal. Aquest és el nostre primer objectiu.

Catalunya, oberta a Europa i al món, necessita una Espanya que aposti inequívocament per la construcció de l'Europa política i per una unió dels seus pobles.

Per a nosaltres, pluralitat i proximitat són dues cares de la mateixa moneda. L'Espanya plural a què aspira Catalunya és, també, l'Espanya pròxima. En aquest sentit, la devolució de competències al món local forma una part essencial de la nostra proposta.

2. El PP no ha volgut aprofitar aquests anys de creixement econòmic per millorar l'Estat del benestar. Tot al contrari, després de vuit anys de govern del PP, la nostra societat ofereix un diagnòstic social negatiu.

Treballar per un país socialment avançat, apostant, alhora, per la competitivitat i la cohesió social, és el segon objectiu de la nostra proposta.

Enfront del model de creixement de la dreta, fonamentat en costos laborals baixos i treball precari i poc qualificat, els socialistes donarem un nou impuls a la nostra economia, basat en l'augment de la productivitat. Invertir en educació, en infraestructures, en recerca i desenvolupament i en sectors com el de la societat del coneixement serà la prioritat econòmica del nou govern.

Per a nosaltres, el millor complement per a l'eficiència econòmica són les polítiques que assegurin oportunitats i suport a tots els ciutadans i ciutadanes en els moments difícils.

No podem oblidar que una societat cohesionada, satisfeta del seu model social, del seu equilibri intern i de les prestacions als més desfavorits, és una societat més competitiva, més eficaç i més eficient.

El creixement econòmic no serveix de res si no porta més benestar i més seguretat en el futur a un nombre cada vegada més alt de persones.

En darrer terme, la inversió en cohesió social i en polítiques de benestar és, també, una inversió en capital humà, fonamental per a les generacions properes. La inversió educativa, la formació professional dels treballadors, la inversió sanitària, la cultura dels serveis socials avançats, són inversions productives de llarg recorregut.

Ens proposem, en definitiva, fer realitat un nou impuls econòmic basat en la competitivitat i renovar l'actual Estat de benestar perquè sigui més complet i més capaç d'oferir solucions justes als problemes socials. Però volem alhora que creixi la cultura de la responsabilitat individual de cadascú.

3. Les dues legislatures de la dreta espanyola han estat perdudes per a la democràcia. Avui, un canvi veritable a Espanya necessita urgentment renovar el compromís cívic amb la democràcia. Aquest és el nostre tercer objectiu.

La democràcia implica acceptació del pluralisme i de la diversitat; autonomia de la política i responsabilitat institucional.

Els socialistes no entenem la democràcia com un simple mandat per exercir el poder que els governants reben periòdicament. Per a nosaltres, l'exercici democràtic significa un diàleg permanent entre els ciutadans i les ciutadanes i les institucions. Significa proximitat, control dels actes dels governants i transparència en les seves actuacions.

Volem fer retornar la responsabilitat al conjunt del sistema polític, a través d'una alternativa democràtica per a l'Espanya plural, fonamentada

en l'impuls d'una democràcia participativa i paritària; la concepció d'un govern responsable davant la societat i el Parlament; la consolidació d'una informació lliure i plural i una acció pública transparent; i la garantia per part de l'Estat d'una justícia ràpida i econòmica, una seguretat pública en la qual poder confiar i l'accés igual a serveis públics de qualitat.

2. UNA CATALUNYA PLENA, UNA ESPANYA PLURAL, UNA EUROPA FEDERAL

2.1. INTRODUCCIÓ

La vida política i social, a Catalunya i a Espanya, està canviant de paradigmes: els assoliments de la Transició, la memòria de la instauració de la democràcia al nostre país i de la recuperació de les institucions polítiques d'autogovern, l'imaginari col·lectiu, en definitiva, en què ha recolzat el discurs polític durant els darrers vint-i-cinc anys, tot això va quedant cada vegada més enrere. Els desafiaments actuals no provenen ja d'un retorn a moments històrics feliçment superats ni d'una involució política, sinó de mantenir i incrementar la qualitat de la nostra democràcia, del nostre marc de convivència, per evitar la percepció d'un aparador obscur al qual la ciutadania no hi té accés i on es prenen les decisions i s'estableixen les prioritats de la col·lectivitat sense que hi participi gens.

Paral·lelament, a Europa vivim també un procés voluntari d'unificació política, econòmica i social sense precedents. Però aquesta construcció europea, si vol reeixir, ha de comportar alhora la conquesta d'espais més grans de llibertat, d'ampliació de la seva base democràtica. I això només es pot fer mitjançant l'acostament del poder de decisió a la gent, que és en qui rau la sobirania.

Aquesta voluntat de proximitat del poder a Europa pren el nom de "subsidiarietat": tot allò que pugui fer millor l'administració més pròxima al ciutadà no ho ha de fer cap altra. Com més allunyat està el poder, més esquiva el control democràtic dels ciutadans i les ciutadanes, i menys sensible és a les seves inquietuds i problemes. L'Europa del futur ha d'apostar per la proximitat.

La política i les institucions representatives han de ser vistes com a instruments d'organització de la convivència en llibertat i de solució dels problemes de la societat, sobre la base dels principis constitucionals i de valors com la integritat, la participació democràtica i l'interès públic.

El fenomen de governar d'esquena a la ciutadania, del qual n'hem tingut bons exemples en política estatal (cas "Prestige") i internacional (guerra de l'Iraq), s'ha donat amb una freqüència i una intensitat que ens amoïnen. El secretisme i la marginació de la societat civil han estat trets característics de la forma d'exercir el poder dels governs del Partit Popular.

En aquest sentit, la ciutadania del nostre país ha anat molt per endavant de les institucions: a despit d'una suposada desideologització i desmotivació, els ciutadans han sortit al carrer per expressar la seva disconformitat amb les decisions que es prenen en el seu nom.

2.2. MÉS I MILLOR AUTOGOVERN PER A CATALUNYA

Avui, el nostre autogovern es regeix per l'Estatut d'Autonomia de 1979 i per la Constitució de 1978. Són textos d'ara fa un quart de segle, quan Espanya no formava part de la Comunitat Europea, precedent de l'actual Unió Europea. Aquest marc normatiu –que es va aprovar democràticament– ha de servir d'instrument per desplegar polítiques socials i econòmiques que facin efectius els drets dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya. Per això, preveu una distribució de competències entre la Generalitat i l'Estat, però en l'exercici efectiu d'aquestes competències s'han produït desequilibris i deficiències:

- Fins ara no s'ha promogut l'exercici d'algunes competències de la Generalitat que no han estat mai qüestionades per l'Estat. Catalunya, en aquest sentit, comença ara una nova etapa.
- Una interpretació expansiva de les competències estatals ha reduït –mitjançant el recurs a normes de presumpte caràcter bàsic i a les lleis orgàniques– l'àmbit competencial de la Generalitat.
- Finalment, l'aparició de nous fenòmens socials i polítics (immigració, noves tecnologies, el medi ambient, integració a la Unió Europea, etc.) no tenen el tractament adequat en l'actual regulació constitucional i estatutària.

Per això, Catalunya necessita un nou Estatut que capaciti la Generalitat per respondre als reptes del segle XXI i satisfer les demandes dels catalans i les catalanes. Cal fer un pas endavant en l'actualització de l'autogovern, a fi de convertir-lo en una eina més adequada per a la consolidació i el perfeccionament del model social que coneixem com a Estat del benestar i per a la resolució dels problemes actuals de la nostra societat.

Per aquestes raons, partint del lideratge del catalanisme polític, en concertació i amb el consens necessari amb la resta de forces polítiques, impulsarem l'aprovació d'un nou Estatut, amb la voluntat d'arribar a un projecte àmpliament compartit, perquè només d'aquesta manera podrem avançar de debò en la consolidació d'una majoria social i política favorable a Catalunya i a Espanya, sense les quals el projecte no pot prosperar.

El nou Estatut s'ha de fonamentar en els principis següents:

- Catalunya és una nació i els seus ciutadans i ciutadanes es declaren titulars del dret a l'autogovern que confereix una voluntat nacional expressada repetidament a través de la història i ratificada amb mitjans democràtics en el marc constitucional i estatutari.
- Els catalans i les catalanes tenim dret a intervenir en totes les decisions públiques que afecten els nostres drets i interessos.

- La Generalitat ha de tenir la capacitat d'elaborar i aplicar polítiques que defensin aquests drets i aquests interessos.

Catalunya té una vinculació històrica i de futur amb una Espanya federal, amb una Espanya que és plural en continguts nacionals, lingüístics i culturals, a la qual hem fet i volem continuar fent una contribució que, d'altra banda, és insubstituïble.

Catalunya ha de tenir presència i intervenció en les institucions de la Unió Europea, de la qual forma part com a comunitat política.

Catalunya ha de poder cooperar amb altres pobles i nacions del món per tal d'establir un ordre internacional democràtic regit pels principis de la Carta de les Nacions Unides, malgrat totes les seves limitacions.

Parlar avui d'evolució de l'Estat autonòmic és parlar d'una dinàmica federalista que s'ha d'expressar en dimensions diverses de l'organització de l'Espanya plural: política, fiscal, judicial i cultural. Els socialistes de Catalunya proposem, per tant, que el nou Estatut avanci cap a aquest horitzó federal.

Proposem:

- Reforçar la garantia efectiva dels drets polítics, econòmics i socials dels catalans i catalanes, incorporant-los al nou Estatut i convertir-los en l'objectiu principal de les actuacions legislatives i executives de la Generalitat.
- Emprendre la desconcentració i la descentralització de l'administració de la Generalitat a favor de les vegueries, comarques i municipis dotats de capacitat de decisió i de recursos suficients.
- Revisar la configuració i el funcionament de les institucions catalanes, per tal de fer-les més obertes a la participació directa de la ciutadania i les organitzacions socials, i promoure el control efectiu de la seva gestió i un rendiment de comptes periòdic de les seves actuacions. Això comportarà, entre d'altres coses, la limitació de mandats del president i d'altres càrrecs de designació parlamentària, el control de la idoneïtat dels candidats a ocupar alguns d'aquests càrrecs i uns mecanismes efectius i de control periòdic de la seva actuació.
- Promoure que el Parlament faci ús de la seva iniciativa legislativa estatal pel que fa a la delegació de competències legislatives i executives de l'Estat a la Generalitat, de conformitat amb l'art. 150 de la C.E.
- Promoure novament que el Parlament de Catalunya faci ús de la seva iniciativa legislativa davant de les Corts Generals per regular la participació de la Generalitat i de les altres comunitats autònomes en la Unió Europea.

2.3. PER L'ESPANYA PLURAL

El sistema autonòmic té com a raó de ser l'apropament de les instàncies de govern als ciutadans que en perceben els efectes, per acostar el poder al poble, per aconseguir una gestió més eficient, pròpia d'un Estat federal.

Parlar avui d'evolució d'aquest sistema autonòmic i de la pluralitat d'Espanya significa, per a nosaltres, parlar de federalisme. El nostre federalisme vol invitar els ciutadans i les ciutadanes a la construcció d'un projecte per a Catalunya, per a Espanya i per a Europa. Catalunya ha d'encapçalar el procés de transformació d'Espanya. Catalunya és més forta quan les seves raons són compreses i compartides pels altres pobles d'Espanya, i junts avancem en la mateixa direcció.

El federalisme més sincer parteix del reconeixement de les diferències. El nostre federalisme es fonamenta en la proximitat, en la coresponsabilitat i en la responsabilitat que ha de funcionar en les dues direccions. Responsabilitat que s'ha de basar en la confiança, la lleialtat i la solidaritat.

Volem una Catalunya més oberta i plural, orgullosa de la seva diversitat. Més que mai, a Catalunya, les forces de progrés, des del Govern catalanista i d'esquerres, som en condicions de reprendre una de les velles aspiracions del catalanisme: proposar una visió diferent i, amb ella, una articulació diversa d'Espanya.

Així, els quatre pilars fonamentals de la proposta federal dels socialistes són: federalisme polític i institucional, federalisme fiscal, federalisme judicial i federalisme cultural.

A. FEDERALISME POLÍTIC I INSTITUCIONAL

Espanya és lluny d'haver incorporat els valors federalistes que fonamenten el nostre ordenament jurídic. La Constitució permet anar molt més enllà del que hem aconseguit en aquests vint-i-cinc anys de democràcia.

Malgrat que en l'actualitat Catalunya gaudeix de l'autogovern més ampli de la seva història contemporània, ni de bon tros no hem aprofitat totes les oportunitats que ens ofereix el marc vigent: hem ampliat competències, i caldria ampliar-ne més, però també, i sobretot, s'ha d'aprofundir en aquelles que ja tenim, perquè la competència ha de servir per millorar la qualitat de les polítiques públiques que s'ofereixen.

- El text constitucional ens parla del **Senat com a cambra de representació territorial**, però la regulació que es fa sobre la seva composició no s'adequa a aquesta idea i no ha canviat durant tots aquests anys. El Senat ha de ser la cambra de reconeixement de la plurinacionalitat d'Espanya, basant-se en la representació de les comunitats autònomes. El Senat ha de ser el marc idoni de

reconeixement i de protecció dels fets diferencials, expressió i instrument de la confiança federal; amb veu dels presidents autonòmics i amb representants acordats pels governs i els parlaments autonòmics.

La reforma constitucional del Senat s'haurà d'aprofitar, així mateix, per a introduir d'altres innovacions al text constitucional, com ara el reconeixement i recepció de la Constitució europea, la reforma del títol II per assegurar la igualtat entre homes i dones en l'accés a la suprema autoritat de l'Estat o la inclusió de les denominacions oficials de les comunitats autònomes.

- D'altra banda, no s'han **deslocalitzat** tampoc les **institucions o òrgans centrals**, la qual cosa hauria permès equilibrar el pes polític per tot el territori, donant protagonisme i activisme en la vida política del país a diverses ciutats i aconseguint més igualtat entre tota la ciutadania.
- No s'ha assolit la **participació de les comunitats autònomes en la Unió Europea**, ni directament davant de les institucions europees, ni tan sols indirectament, en la configuració de la voluntat política que l'Estat ha de defensar davant la Unió. Cada cop és més necessari articular la presència de la Generalitat de Catalunya en la presa de decisions europea, perquè és en aquest escenari on es decideixen avui les qüestions que condicionen la nostra existència col·lectiva.
- Malgrat l'estructura en xarxa de la societat i de l'activitat econòmica, l'anterior govern de la Generalitat no ha sabut potenciar el reconeixement polític d'aquesta realitat. En aquest sentit, **els sectors regulats**, com l'energia, les telecomunicacions, l'aigua o el transport públic, suposen un element essencial del benestar de la població. Per això cal impulsar un nou sistema europeu de regulació, que organitzi i reconegui el paper que han de tenir els nivells estatals i els subestatals en els sectors regulats. D'altra banda, una bona part d'aquests sectors són al mateix temps un factor de producció molt important per a les empreses catalanes.

B. FEDERALISME FISCAL

Tot i que hem evolucionat en el sistema de finançament autonòmic, és indispensable aprofundir més en aquest punt i en l'autonomia tributària.

La balança fiscal entre Catalunya i la resta de l'Estat no pot continuar enfosquant les relacions entre les administracions central i autonòmica. No pot ser que a hores d'ara el centre del debat polític a Catalunya segueixi sent el de meres quantitats econòmiques. No s'ha fet res per aclarir els termes del debat i quantificar les despeses i les transferències necessàries per a l'exercici de l'autogovern. L'important és posar-se d'acord en els objectius que perseguim tots junts. El nou govern de la Generalitat ja hi ha començat a treballar.

L'acord de l'any 2001 no és en cap cas el nostre acord. Per a nosaltres és una prioritat procedir a revisar-lo, establint vincles de col·laboració amb les altres comunitats autònomes, tant a nivell tècnic com polític.

La revisió de l'acord de finançament es realitzarà en el marc de la comissió mixta de valoracions Estat-Generalitat. Aquest és, tal com estableix l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, l'òrgan bilateral de negociació i aprovació de les relacions fiscals entre la Generalitat de Catalunya i el Govern central.

Proposem:

- La Generalitat crearà l'Agència Tributària de Catalunya, que recaptarà i administrarà els impostos que paguen els ciutadans de Catalunya, i tindrà capacitat normativa sobre aquests impostos.
- Cal establir mecanismes de solidaritat basats en el principi que els serveis prestats per les diverses comunitats autònomes als seus ciutadans i ciutadanes puguin assolir nivells similars realitzant un esforç fiscal similar.
- A mig termini, s'ha de produir una equiparació progressiva entre els ingressos de la Generalitat i els que proporciona el sistema de concert.
- La inversió en infraestructures de l'Estat a Catalunya es fixarà amb tendència a equiparar-se al percentatge del PIB, tenint en compte la compensació apropiada pels dèficits acumulats.
- Com a conseqüència de l'aplicació d'aquests criteris, el dèficit fiscal de Catalunya s'ha de situar en nivells semblants als d'altres territoris europeus en una situació similar.

C. FEDERALISME JUDICIAL

La societat catalana i espanyola ha de comptar amb una administració de justícia que respongui a les necessitats i expectatives dels usuaris de la justícia. Hem de comptar amb un sistema judicial que s'adeqüi a les necessitats reals del país i que posi l'èmfasi en la qualitat. El país necessita més òrgans judicials, més ben repartits territorialment i més dotats de mitjans tècnics i humans, per garantir un servei a l'altura de la seva vida quotidiana: més rapidesa, major qualitat, molta més proximitat.

El sistema judicial és l'únic en el qual encara no ha començat el procés descentralitzador previst en la Constitució per a l'administració de justícia i que, en canvi, han viscut la resta de poders de l'Estat. Dels tres poders de l'Estat és l'únic que efectivament no ha experimentat cap modificació important en tot el procés autonòmic. L'estructura judicial continua sent rígidament centralista, dependent del Consell General del Poder General i del Tribunal Suprem, el que fa que es reaccioni molt lentament als problemes de saturació i inadequació tan en l'àmbit de govern de la judicatura com en relació al retard i pendència de processos. Encara ara, l'estament judicial és dels menys valorats per la ciutadania.

És necessari que s'ofereixi a la ciutadania una administració de justícia més propera, més capaç de garantir els seus drets amb diligència, sense dilacions i amb eficiència. És en aquesta direcció que advoquem per una federalització de la justícia. La Constitució admet una lectura del poder judicial diferent de l'actual, més federalista, que permetria estalviar moltes disfuncions i l'Estatut de Catalunya conté previsions que no han estat desenvolupades. Avançar en el procés de federalització de la justícia és avançar en la millora i eficiència del servei públic de l'administració de justícia.

En aquest sentit, **proposem:**

- Atribuir al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya les funcions de tribunal de cassació per resoldre en darrera instància a Catalunya els recursos judicials en processos iniciats en aquest territori, reservant al Tribunal Suprem el recurs per a unificació de doctrina.
- Exercir, des de la Generalitat, les competències relatives al funcionament, l'organització i el control de l'Administració de Justícia, com ara la fixació de les seves demarcacions judicials, la participació en el nomenament dels jutges i magistrats que han d'integrar el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i la participació en el debat per a l'adopció de resolucions relatives a la Memòria Judicial.
- Establir un model d'administració de justícia propi que respongui als paràmetres de qualitat i eficàcia d'un servei públic, garantint en particular: l'estabilitat dels jutges en les seves demarcacions judicials; el compliment dels terminis processals i per a l'adopció de les resolucions judicials; els mecanismes que assegurin l'efectivitat de les resolucions i que garanteixin un millor sistema d'atenció a l'usuari de la justícia i la garantia d'accés de tothom a l'Administració de justícia.
- Fomentar la mediació penal i impulsar els programes de reparació a les víctimes. La víctima ha de ser protagonista activa del procediment: és a ella a qui cal donar satisfacció per la violació dels seus drets i béns.
- Impulsar la justícia local de proximitat a les principals aglomeracions urbanes per a resoldre conflictes de menor entitat o quantia i com instrument de restauració de la convivència.
- Introduir millores en la justícia gratuïta per garantir la dignitat i la qualitat d'aquest servei públic.
- Impulsar un pacte cívic per la justícia, que impliqui a la ciutadania i proposant una carta de drets dels usuaris de la justícia que contempli compromisos concrets.

El federalisme judicial, en definitiva, ha d'ésser un instrument per oferir un servei més eficaç d'Administració de Justícia, capaç de superar les

insuficiències actuals i aproximar la justícia a la gent no sols pel que fa a la distància geogràfica, sinó també pel que fa a l'atenció i receptivitat als problemes i interessos que gestiona.

D. FEDERALISME CULTURAL

El caràcter plurinacional i pluricultural d'Espanya és una realitat incontrovertible que forma part del mateix procés històric de la seva formació. Aquesta realitat s'ha de reflectir necessàriament en la configuració de les administracions culturals i en les polítiques culturals dels governs de l'Estat i de les comunitats autònomes, especialment aquelles, com és el cas de la catalana, que disposen d'una llengua pròpia. Catalunya reclama un projecte cultural federal d'Espanya i la participació en la construcció cultural d'Europa.

Un dels objectius principals del govern de la Generalitat és obtenir el reconeixement institucional i administratiu del caràcter plurinacional i pluricultural d'Espanya. Per això cal millorar substancialment la relació i el coneixement mutu entre Catalunya i la resta de pobles d'Espanya, incloses les diverses llengües. El Govern de l'Estat ha de prendre el compromís de defensar i impulsar la pluralitat cultural, els seus valors, la seva riquesa i el seu futur, així com la promoció internacional de la cultura mitjançant la seva participació en l'Institut Ramon Llull. S'ha d'adequar l'actual organització estatal de la cultura amb una perspectiva d'Estat federal. En aquest sentit, s'ha de promoure la relació cultural de tots els territoris de parla catalana, que fins ara han viscut d'esquena els uns als altres.

La qualitat de la cultura és la millor carta de presentació per obtenir el reconeixement internacional i de la resta d'Espanya, així com el principal mitjà de diàleg amb altres pobles. Però això sol, tot i ser important, no és suficient; s'ha d'aprofundir al mateix temps en els instruments de promoció internacional de la cultura catalana.

L'acumulació educativa és un dels factors més determinants de la realitat cultural d'un país. Desenvolupar la dimensió cultural de l'educació i la dimensió educativa de la cultura és una exigència essencial per configurar la societat del coneixement en la qual ja estem immersos. Des d'una perspectiva transversal, la intersecció de cultura i educació és un dels aspectes principals que han d'impregnar totes les polítiques sectorials. En aquest sentit, l'ampliació de les competències i recursos de l'Administració local en matèria d'educació serà un element clau per millorar el sistema. De manera específica es dedicarà una atenció especial a la formació artística en l'ensenyament obligatori i la de règim especial amb finalitat de capacitació professional o de sensibilització.

Propugnem una concepció de federalisme cultural definida pels trets següents: una política cultural federal de l'Estat, participada per les comunitats autònomes, amb especial representació de les quatre llengües i de les diverses cultures d'Espanya; ple autogovern cultural; i establiment de polítiques concertades entre les autonomies referides a una mateixa llengua.

En aquest sentit **proposem**:

- El reconeixement constitucional explícit de la pluralitat cultural i lingüística d'Espanya.
- L'ús de les quatre llengües al Senat i en altres àmbits, així com en els documents personals d'identitat i en els símbols col·lectius.
- L'expressió de la pluralitat hispànica en els plans docents i en les polítiques de difusió pública.
- L'ensenyament de la història comuna dels pobles d'Espanya.
- Promoure el reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió europea.
- Una concepció federal del nou Ministeri de Cultura que s'ha de crear, entès com a Ministeri de les Cultures, que tingui especial cura de la promoció de les diverses cultures dels pobles d'Espanya, en estreta col·laboració amb les comunitats autònomes. Un ministeri que reconegui el caràcter plurinacional i pluricultural de l'Estat i que utilitzi, sobretot cara l'exterior, les quatre llengües espanyoles cooficials, com a patrimoni comú de la diversitat cultural espanyola. Un ministeri que esdevingui un organisme potent, que adquireixi centralitat en les polítiques del Govern, i dotat d'un pressupost suficient (almenys l'1% dels pressupostos generals de l'Estat). Un ministeri que desenvolupi noves estratègies de cooperació (amb les comunitats autònomes, tot aplicant el principi de subsidiarietat), de projecció internacional (dels productes culturals creats a Espanya, en qualsevol suport i llengua) i de gestió (de les grans infraestructures d'àmbit estatal, de titularitat estatal o no).
- La resolució dels contenciosos pendents entre l'Estat i Catalunya: la creació del Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, la devolució de la documentació catalana espoliada per les tropes franquistes i dipositada a Salamanca, la construcció dels equipaments pendents (com la biblioteca central de Barcelona, l'arxiu provincial de Barcelona o el nou Museu Arqueològic de Tarragona –MNAT–), el traspàs a la Generalitat de la titularitat de les biblioteques i arxius provincials i del MNAT, i la incorporació de l'Estat, pel que fa a la gestió i el finançament, als òrgans dels grans equipaments catalans de referència, que han de formar part de les xarxes estatals i europees (CCCB, MNAC, etc.).

2.4. MILLORA DE LA QUALITAT DEMOCRÀTICA I MÉS TRANSPARÈNCIA

El benestar de les persones depèn, en bona mesura, de la riquesa de la societat i de la manera com aquesta riquesa es converteix en bé social. La democràcia és la millor garantia que les persones puguin influir en els aspectes que consideren importants per a les seves vides. La democràcia és més que una manera d'ordenar l'espai públic per prendre les decisions correctes: la

democràcia és un valor cívic que impregna tota la vida social i que fonamenta els seus principis en la igualtat de totes les persones i en el respecte a la seva dignitat. Però la democràcia s'ha empobrit en els darrers anys. Diversos signes evidencien la degradació dels valors democràtics essencials per a la convivència. Els grans valors de la democràcia –la paraula i el debat; el diàleg i el consens, el respecte, la discrepància i el respecte per les minories– han quedat marginats davant la banalització de la política. La democràcia sense virtuts és menys democràcia. L'allunyament dels ciutadans respecte a les seves institucions comporta un risc per a la pervivència, a llarg termini, del sistema democràtic.

Per tornar a recuperar la confiança en l'acció política, cal que les persones percebin que tenen capacitat d'influir de manera continuada en els àmbits on es prenen les decisions que els afecten. La participació dels ciutadans en la política no es pot reduir a una votació cada quatre anys. S'han de consolidar i aprofundir les vies de participació pròpies del sistema representatiu i cercar alhora mecanismes complementaris o noves vies de participació a partir d'una aplicació acurada de les noves tecnologies, a fi de millorar els canals participatius ja existents. Tan sols així serà possible que l'activitat política assoleixi el grau de prestigi necessari per al manteniment i la millora del sistema democràtic.

Més democràcia i millor democràcia vol dir també transformar l'acció i l'estil de govern per fer més digna la governabilitat. Governar vol dir liderar, i només es pot liderar partint de la confiança i el respecte. Això implica una acció de govern basada en el compromís ètic, la transparència, la defensa dels valors constitucionals, una acció de govern que creu en el diàleg i el practica, i que és responsable davant la societat. La societat confia en els seus representants si són sincers, si són transparents i passen comptes de la seva acció de govern.

El nou govern ha de propiciar que els ciutadans i les ciutadanes puguin intervenir directament en l'activitat legislativa mitjançant la iniciativa legislativa popular i a través de les diverses modalitats de consulta directa. En aquest sentit, les tecnologies de la informació i de les comunicacions han de ser emprades activament pels poders públics a fi d'incrementar tots els nivells de la participació política.

Espanya necessita l'aprofundiment de la democràcia, uns partits polítics més transparents, oberts i participatius i una Administració pròxima, eficient i de qualitat.

Per això, el compromís que els socialistes de Catalunya volen adquirir amb tota la ciutadania consisteix a impregnar amb el valor de la transparència cadascuna de les seves actuacions en el marc del govern de l'Estat.

Els grans objectius que els socialistes volem assolir en la propera legislatura, que marcaran un nou estil de govern basat en la complicitat i la col·laboració, en la relació entre l'Estat i les comunitats autònomes i entre el Govern i la societat civil, són els següents:

- Enfortir la cohesió social, la creació de xarxes i la vinculació dels individus entorn d'un projecte de país i d'unes institucions democràtiques comunes.
- Potenciar un Estat que respecti les identitats plurals i que potenciï les comunitats autònomes i ajuntaments com a subjectes polítics cooperadors en la democràcia espanyola i europea.
- Traduir el principi de participació en la formulació de totes les polítiques, per oferir als ciutadans una garantia a l'hora d'exigir un determinat comportament dels poders públics.
- Augmentar les vies de participació aprofitant els avantatges tecnològics existents per tal de recuperar la confiança de la ciutadania en el sistema democràtic.
- Oferir a la resta de forces polítiques el consens per fixar les línies bàsiques de la política d'Estat en relació amb la justícia, el desenvolupament de l'Estat de les autonomies, la política exterior i la política antiterrorista.
- Governar de forma oberta i transparent, facilitant tota la informació que el ciutadà consideri rellevant per als seus interessos.

Per a fer-los realitat, **proposem:**

- Elaborar una Llei Bàsica de Participació Institucional que aglutini la normativa dispersa per tal d'articular un Nou Acord Social per a la Participació Ciutadana. Aprofundirem així en el reconeixement del dret a la participació de les organitzacions socials, tot elevant de rang algunes disposicions reglamentàries perquè s'atribueixin més competències als agents socials i en particular als sindicats.
- Atenent al criteri que tota reforma electoral requereix el màxim consens, els socialistes volem obrir un debat amb la societat i amb la resta de grups parlamentaris sobre la forma de millorar l'actual sistema electoral al voltant d'aquestes cinc propostes:
 1. El desbloqueig de les llistes electorals, reconeixent a l'elector la facultat d'expressar una o diverses preferències entre els candidats de la llista elegida.
 2. Debats als mitjans de comunicació.
 3. La regulació legal de la publicitat institucional, especialment la destinada a donar a conèixer les fites o els projectes dels poders públics, sobretot durant els períodes electorals –quan estarà prohibida–, amb la finalitat de garantir el principi de neutralitat dels poders públics.

4. L'elecció directa dels alcaldes, en votació diferent però simultània a la dels regidors.

5. La paritat de sexes en la composició de les llistes electorals.

- Impulsar el consens sobre una Llei de partits polítics per tal de garantir la democràcia, la garantia dels processos interns, així com els drets i els deures dels afiliats.
- Facilitar i potenciar el paper constitucional dels sindicats i de les organitzacions empresarials com a subjectes de representació col·lectiva en els processos de negociació i participació.
- Establir com a obligació que tot projecte normatiu vagi acompanyat d'una memòria participativa en què es recullin les aportacions de les entitats socials implicades en el procés.
- Posar al dia les normes relatives a la iniciativa legislativa popular a fi que aquesta assoleixi el rang que per tradició li pertoca.
- Crear un marc legal estable que defineixi les atribucions, composició i regles de funcionament dels consells i òrgans consultius, per tal que els participants i per extensió el conjunt de la ciutadania es vegin representats i constatin l'eficàcia de la seva intervenció.
- Crear sistemes d'avaluació de les polítiques públiques aplicades d'acord amb les pautes fixades per la Unió Europea i similars a les existents a altres països membres.
- Aprovar per cadascun dels nivells de govern un codi de bon govern.
- Impulsar un nou reglament del Congrés dels Diputats, dirigit especialment a tres propòsits fonamentals: a) potenciar la funció parlamentària de control de l'acció de govern; b) apropar el Parlament a la ciutadania a la qual representa, i c) modernitzar l'activitat parlamentària per adequar-la a la realitat, els ritmes, les característiques i els mitjans, especialment tecnològics, del nostre temps.

Concretament, proposarem a les Corts Generals l'articulació reglamentària de l'ús de les tecnologies de la informació i de les comunicacions per tal d'ordenar la participació ciutadana en les diferents fases de tramitació parlamentària, així com les audiències als grups socials.

- Desenvolupar el dret d'accés als mitjans de comunicació de titularitat pública a les organitzacions socials, recollit a l'article 20 de la Constitució i esmentat però no desenvolupat a l'estatut de RTVE, per tal de dotar d'una finestra eficaç la difusió de la cultura de la participació.
- Garantirem la democràcia i el pluralisme als mitjans de comunicació a través de la creació del Consell Superior de Mitjans Audiovisuals i de

l'elecció del director general de RTVE per una majoria qualificada del Congrés dels Diputats.

- Impulsarem una Llei del lliure accés a la Informació, que garanteixi que tots els poders i autoritats públiques o entitats sostingudes amb fons públics han de permetre, en temps, el lliure accés a tota informació o document oficial, amb l'única excepció d'allò que atempti a la legislació de protecció de dades o de secrets oficials. L'autoritat requerida haurà de motivar, si s'escau, la seva negativa a donar informació o documentació.
- Crearem l'Oficina Pressupostària, promesa pel PP i mai posada en marxa, a fi de garantir la transparència, netedat i veracitat de les dades sobre execució i gestió dels pressupostos generals de l'Estat.
- Mantindrem i enfortirem la Fiscalia Anticorrupció (que el Govern del PP vol liquidar), així com totes les seves competències actuals, sense desvirtuar-la amb d'altres de noves. Modificarem la Llei per donar al fiscal en cap d'aquesta fiscalia el màxim nivell d'autonomia respecte al fiscal general de l'Estat.

2.5. UNS AJUNTAMENTS FORTS I DE TOTHOM

Durant els últims vint-i-cinc anys, els municipis espanyols han cobert el període més fructífer de la seva història. Quan al 1979 van tenir lloc les primeres eleccions democràtiques els dèficits acumulats ens apartaven del corrent de progrés de les ciutats dels països del nostre entorn, les necessitats a cobrir eren immenses i peremptòries, i era evident la prostració i desatenció dels serveis públics locals. Avui podem dir que el retard secular dels nostres pobles i ciutats ha estat superat amb bona nota. És precís reconèixer que els ajuntaments no solament han prosperat en el seu àmbit, sinó que han contribuït de manera fonamental a la modernització de Catalunya i Espanya.

Els ajuntaments han estat un motor de desenvolupament econòmic, social i democràtic. Gràcies a l'acció municipal, i molt especialment a la desenvolupada pels socialistes, s'han resolt carències importants en les infraestructures, equipaments i serveis, s'han desenvolupat polítiques de solidaritat i benestar, s'ha progressat en l'educació dels valors cívics, s'han recuperat tradicions i promogut la cultura popular.

Tanmateix, segueix sense completar-se el desenvolupament de possibilitats que ofereix la proximitat, l'apropament de la vida local, a les aspiracions i demandes dels ciutadans. En l'actualitat, els ajuntaments gestionen un petit percentatge de la despesa pública, molt similar a l'existent a l'inici dels anys 80, i es troben en una situació d'inferioritat en relació amb el pes que els governs locals representen dins la Unió Europea. La descentralització del sector públic a Espanya en els últims anys s'ha orientat només cap a les comunitats autònomes. Avui, el model d'Estat que es va començar a construir amb la Constitució de 1978 té una important assignatura pendent: encaixar

convenientment el govern local i la seva administració al marc complex de l'Estat de les autonomies.

Els socialistes volem completar aquest desenvolupament polític pendent, considerant que des de la proximitat, i en aplicació del principi de subsidiarietat, els ajuntaments han de gestionar totes les competències que puguin prestar amb efectivitat.

En aquest sentit, **proposem:**

- Traspasar als ajuntaments competències en matèria d'educació, habitatge, immigració, atenció primària sanitària i polítiques d'ocupació actives, amb les condicions i amb el finançament necessaris per exercir-les adequadament.
- L'enfortiment de la seguretat ciutadana en l'àmbit municipal, reforçant el paper de les policies locals i la figura de l'alcalde en les polítiques de seguretat, impulsant els mecanismes de coordinació, així com les juntes locals de seguretat.
- La regulació de la justícia de proximitat.
- La millora del finançament local, adoptant les iniciatives necessàries per a la reforma de la Llei d'hisendes locals, per tal que els ajuntaments disposin dels recursos adequats per prestar els serveis que ara ja tenen atribuïts i els que els correspongui prestar en el marc de la reordenació de competències entre nivells de govern.
- Impulsar la culminació del procés d'aprovació de la Carta Municipal de Barcelona.

2.6. CATALUNYA EN LA CONSTRUCCIÓ D'EUROPA

Aquest any 2004 serà decisiu per a la Unió Europea. A punt de donar la benvinguda a deu nous estats membres que s'adheriran al propòsit comunitari, i amb un projecte de Constitució Europea sobre la taula, els socialistes desitgem, més que mai, avançar cap a una Europa pròxima.

A la vista dels resultats de la darrera cimera europea, en la qual l'actitud del govern del PP va ser un dels obstacles que va impedir que s'aprovés la Constitució Europea, Europa necessita un govern d'Espanya clarament europeista. Convençuts que el projecte de Constitució Europea representa un enorme pas endavant cap a l'Europa que volem, proposem un govern que, a més de recuperar l'esperit constructiu de les negociacions, sigui capaç d'impulsar el procés d'aprofundiment de la Unió. Una Europa al servei del benestar i dels interessos i objectius comuns dels seus ciutadans; una Europa que s'expressi amb veu pròpia, autònoma i compromesa amb la pau, l'estabilitat, l'eradicació de la pobresa, el desenvolupament sostenible, el progrés econòmic i social, la igualtat i el respecte dels drets humans.

Catalanisme i europeisme sempre han anat de la mà. Catalunya necessita Europa per al seu ple desenvolupament com a país: és l'àmbit històric i geogràfic per excel·lència on veiem retrobada la nostra vocació europea i mediterrània. Moltes decisions que es prenen a Brussel·les afecten directament els nostres interessos com a catalans i catalanes, però també, des de la nostra experiència de país que ha estat cruïlla de cultures, Catalunya ha de tenir veu en aquest procés.

Catalunya necessita una Europa federal que defensi el principi de subsidiarietat i el repartiment de poder amb els territoris, perquè l'equilibri regional a Europa no és només una qüestió de cohesió territorial, sinó també una qüestió de cohesió social entorn del projecte comunitari. En definitiva, necessitem més Europa, una Europa forta i integrada, i també més pròxima.

La nostra ambició europeïsta es concreta en els eixos següents:

- Europa és més que una zona de lliure canvi. És una unió política que aglutina els valors del conjunt de ciutadanes i ciutadans d'Europa. Per garantir el futur d'una Europa política i social, la Unió ha d'acompanyar la necessària i convenient integració econòmica amb més governació política. Ha de dotar-se dels recursos necessaris per ser un agent actiu en la governança pacífica de la globalitat que, juntament amb d'altres actors internacionals, assumeixi les seves responsabilitats per assegurar el respecte dels drets humans, la garantia de les llibertats i el compliment de la legalitat internacional.
- Catalunya ha de tenir una presència reforçada a Europa. Tant directament, a través d'una major participació en les institucions i organismes comunitaris quan tractin qüestions de la seva competència, com contribuint a la formació de la política exterior de l'Estat espanyol, perquè la plena realització de les prioritats de Catalunya requereix la complementarietat entre l'acció de l'Estat i la del govern de la Generalitat de Catalunya.
- Les institucions europees han d'avançar en el reconeixement d'un estatut especial de regió amb poders legislatius, que permeti a aquestes regions ser consultades en les qüestions i iniciatives que els incumbeixin, dirigir-se i alertar les institucions comunitàries en cas que siguin afectades per iniciatives comunitàries, i poder recórrer al Tribunal de Justícia de la Unió Europea quan les seves competències o els seus interessos resultin perjudicats per actuacions comunitàries.
- El català, una llengua parlada per gairebé onze milions de ciutadans i ciutadanes europeus, i setena llengua de la Unió, ha d'obtenir el reconeixement de llengua oficial de la Unió Europea. El govern de l'Estat espanyol, conjuntament amb el govern de la Generalitat, ha d'impulsar aquest reconeixement, que és viable, especialment si el règim lingüístic comunitari s'encamina cap a una perspectiva en la qual es diferenciïn

dos estatuts diversos: el de les llengües oficials i el de les llengües de treball.

D'aquí que **proposem**:

- Impulsar la reforma del Senat, com a veritable cambra de representació territorial, que permeti, entre d'altres, la participació de les comunitats autònomes en les decisions normatives estatals que es projectin en l'àmbit dels assumptes europeus.
- Demandar una participació de les comunitats autònomes en les delegacions espanyoles davant les institucions europees. en especial, en la delegació espanyola al Consell de Ministres i en la representació permanent d'Espanya a la Unió Europea.
- Fer més partícips els parlaments de les comunitats autònomes, en concret el Parlament de Catalunya, en els afers comunitaris.
- Instar la Unió Europea a reformar el Comitè de les Regions i convertir-lo en una institució comunitària de ple dret, que representi els ens locals i les regions sense poders legislatius en l'arquitectura institucional europea, i que participi en el procés comunitari emetent opinions amb caràcter vinculant.
- Reclamar el reconeixement per part de les institucions europees d'un estatut especial de regió amb poder legislatius, que permeti que siguin consultades en aquelles qüestions i iniciatives que les afectin, i que puguin recórrer al Tribunal de Justícia de la Unió Europea quan les seves competències resultin perjudicades per actuacions comunitàries.
- Promoure la cooperació transfronterera i interregional de la Unió Europea, reforçant les estratègies conjuntes favorables al desenvolupament de les regions.
- Adoptar les iniciatives legislatives necessàries per tal d'assegurar la representació electoral de Catalunya en el Parlament europeu.
- Treballar activament pel reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea.

3. EDUCACIÓ, PROGRÉS ECONÒMIC I OCUPACIÓ

3.1. UNA APOSTA PER LA COMPETITIVITAT I LA COHESIÓ SOCIAL

Catalunya i Espanya albiren en aquest principi de segle grans oportunitats provinents de la revolució del coneixement. Els socialistes catalans tenim l'ambició que Catalunya segueixi sent el motor econòmic d'Espanya. Volem recuperar el temps i el paper capdavanter que Catalunya ha tingut sempre. Tal com va succeir en la Revolució Industrial, Catalunya ha d'estar al capdavant de l'economia espanyola, ocupant una posició destacada entre les regions més avançades d'Europa. La nostra ambició per Catalunya es concreta en els eixos següents:

- El model que volem per a Catalunya s'ha de basar en augments de productivitat. L'economia europea i internacional ens obliguen a actuar en aquesta direcció. El nostre model de creixement no pot seguir sostenint-se en costos laborals baixos i treball precari i poc qualificat. Hem de fer un pas endavant. Catalunya ha de tenir un paper central en la societat del coneixement. Els beneficis de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i l'aposta per productes d'alt valor afegit s'han d'estendre a tota l'economia.
- Catalunya ha d'esdevenir el nucli essencial d'un regió europea de disset milions d'habitants, que abasta l'espai de l'antiga Corona d'Aragó i s'estén fins a Montpeller o Tolosa. Aquesta regió, en què Catalunya es configura com un espai ròtula, presenta elevades complementaritats entre els seus components. Catalunya n'ha de ser el centre logístic, de lleure i de consum més important. Per aconseguir-ho, haurem de disposar d'equipaments comercials i culturals atractius i de qualitat, serveis educatius avançats, un pol universitari de referència i, evidentment, serà imprescindible superar l'actual dèficit d'infraestructures. Caldrà oposar a la visió centralitzada i radial de l'actual govern del PP un model de Catalunya en xarxa, i, sens dubte, d'Espanya en xarxa.
- Catalunya ha de disposar de centres universitaris potents. Totes les regions capdavanteres del món en tenen, a Europa o als Estats Units. Si bé és cert que el sistema universitari català ha avançat molt en els últims anys, s'ha de continuar treballant per poder exportar els nostres serveis universitaris fora de Catalunya, a la resta d'Espanya, a Europa i als països americans. S'ha de treballar perquè Catalunya atregui els millors professors i els millors estudiants, el que vol dir els millors professionals de demà. I és que, en la societat del coneixement, les empreses es localitzen allà on hi ha capital humà potent. Aquest és el nostre compromís.
- Qualsevol país que vulgui tenir un paper destacat en el nou context econòmic internacional ha de disposar de centres de decisió econòmica. Certament, Catalunya disposa d'un teixit de petites i mitjanes empreses molt potent, empreses altament competitives que són capaces de situar-se en un nivell envejable. Tanmateix, és fonamental trobar un equilibri apropiat entre

aquest teixit, al qual se li han de facilitar els instruments perquè segueixi sent competitiu, i l'existència de grans centres de decisió. Les empreses catalanes que estiguin en condicions de fer el salt a la primera divisió necessiten els incentius i el suport per fer-lo efectiu. Sens dubte se les ha d'ajudar en aquest desafiament. D'altra banda, i assumint un paper protagonista en aquest teixit empresarial, els treballadors autònoms actuen com a grans dinamitzadors de l'economia. Són un clar exponent d'un dels grans actius de l'economia catalana: l'esperit emprenedor, al qual s'hi ha de sumar un entorn envejable. Ho hem d'aprofitar a fi d'ocupar el lloc que tenim l'ambició d'ocupar.

3.2. L'EDUCACIÓ, CLAU DE L'ÈXIT COM A PAÍS

Per als socialistes, l'educació és la primera prioritat. L'educació té com a objectiu essencial la realització de la persona com a ésser social, és a dir, com a persona autònoma en una societat que volem democràtica. Educar, doncs, significa formar ciutadans i ciutadanes.

Entenem l'educació com un dret l'exercici del qual no s'acaba amb l'adquisició de coneixements i habilitats, sinó que és un mitjà que ens ha de portar cap a un progrés sense exclusió ni marginació; com un element clau per a les polítiques de cohesió i desenvolupament social, i com un instrument bàsic per a la igualtat d'oportunitats.

Ara, per primera vegada, ens trobem en una situació en què totes les comunitats autònomes tenen transferides les competències en educació. Això significa que la política educativa del govern d'Espanya s'ha de fonamentar en el dibuix de les grans directrius del sistema educatiu, comproment-hi els recursos necessaris per al seu bon funcionament, i també ha d'assegurar la compensació de les desigualtats entre els ciutadans espanyols i impulsar iniciatives que permetin avançar com a país cap a una millor educació de totes les persones.

La primera prioritat ha de ser posar les bases per a la modernització del sistema, fent front als nous reptes, que es caracteritzen per:

- El coneixement com a valor creixent en la nostra societat, i l'educació com a garantia i mitjà de proporcionar-lo. Això comporta el domini de noves eines i més competències en aspectes com ara les TIC.
- La globalització, que comporta una major mobilitat de ciutadans i ciutadanes per tot el món, amb l'aparició de nous fenòmens i nous interrogants. La globalització implica també la necessitat d'assegurar el domini de les llengües estrangeres, sobretot l'anglès, i ens obliga a competir en un mercat més obert i, per tant, a preparar més els ciutadans i les ciutadanes.
- La diversitat de situacions de les persones i dels seus interessos i possibilitats, que ens porta cap a la necessitat de definir solucions més

flexibles i ajustades a realitats diferents i a articular mesures de xoc contra la marginació social.

- La necessitat d'afirmar i conrear, ara més que mai, els valors de la democràcia i l'humanisme, la convivència i la solidaritat, i la voluntat de formar homes i dones lliures i responsables dels seus actes.
- El canvi continuat, que obliga a una major capacitat d'adaptació a noves situacions i formes de treball i que demana formació al llarg de tota la vida.
- La importància d'iniciar l'educació el més aviat possible; d'aquí el paper educatiu fonamental de l'educació infantil, des dels 0 anys, i la necessitat de considerar l'etapa de 0 a 6 anys com a etapa educativa.

En aquesta situació de canvi social, el principi d'igualtat ha d'estar present més que mai en el nostre sistema educatiu, de la mateixa manera que hem d'entendre l'educació com a inversió per aconseguir una societat més preparada per assumir els reptes de competitivitat en un mercat global i canviant, on el coneixement és la base del progrés.

Proposem:

- Assegurar el finançament del sistema mitjançant un increment pressupostari que, en quatre anys, ens homologui amb la mitjana de la Unió Europea en despesa educativa.
- Incrementar l'èxit dels alumnes escolaritzats en el sistema educatiu espanyol. Per a això, entre altres mesures, cal incrementar l'oferta educativa pel que fa al nombre d'hores de classe, la qualitat dels equipaments i la preparació i reconeixement del professorat.
- Actualitzar els continguts bàsics de l'educació en funció de les noves necessitats que es desprenen de la societat del coneixement.
- Finançar la creació de 300.000 places d'educació infantil (45.000 de les quals corresponen a Catalunya).
- Establir una normativa bàsica que permeti al professorat el desplegament d'una carrera professional estimulants, no burocràtica i lligada a la feina efectiva que es faci en el centre educatiu.
- Establir una normativa bàsica que permeti l'exercici d'una veritable autonomia dels centres docents, amb capacitat per organitzar-se i donar respostes de prop als problemes concrets que s'hi presenten.
- Possibilitar la participació dels ajuntaments en la gestió del sistema educatiu i promoció la seva cooperació en l'educació dels ciutadans i ciutadanes.

- Impulsar i finançar programes que permetin l'ús dels centres educatius 12 hores al dia, 7 dies a la setmana i 11 mesos l'any, per desenvolupar-hi activitats educatives i de lleure educatiu.
- Impulsar un programa de caràcter estatal per dotar els centres educatius de la infraestructura d'equipaments informàtics: connexió en banda ampla, dotació d'ordinadors, implantació de software lliure, connexió en xarxa i generació de programes de suport educatiu.
- Impulsar un programa de caràcter estatal per a la millora del coneixement de les llengües estrangeres, en particular l'anglès, la disminució de les ràtios en les classes de llengua estrangera i la signatura de convenis amb altres països per a la formació del professorat en la seva llengua. A Catalunya, en acabar la secundària, tots els alumnes hauran de dominar perfectament el català, el castellà i l'anglès.
- Estimular la permanència dels alumnes en els ensenyaments postobligatoris, fins a aconseguir que un 85% dels alumnes segueixi aquests ensenyaments, mitjançant beques que facilitin als alumnes amb menys possibilitats econòmiques la continuació dels estudis.
- Millorar l'oferta de Formació Professional integrant els tres sistemes actuals i apropant la formació a les empreses, a la realitat del territori i a les necessitats dels treballadors.
- Aconseguir que tots els centres sostinguts amb fons públics garanteixin un servei educatiu sense discriminació de cap mena i amb un nivell de qualitat satisfactori, disposant dels mitjans necessaris per assegurar-ho.

3.3. L'ECONOMIA CATALANA EN LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

L'educació superior, la innovació i la promoció de les polítiques de recerca i desenvolupament constitueixen variables estratègiques per al creixement econòmic i la cohesió social i territorial. Cal impulsar polítiques transversals que afectin tota la societat i tot el teixit econòmic. El que pretenem és reforçar les bases de la nostra economia. La inversió en coneixement esdevé un dels punts clau del nostre programa.

A. UNIVERSITATS

El sistema universitari català ha de fer front a nous i importants reptes. Tanmateix, encara pateix greus mancances que en condicionen l'evolució: la manca de finançament de la Generalitat; la retallada d'autonomia de les universitats amb l'establiment d'un nou marc legal com a resultat de l'aprovació de la LOU i la LUC; i no s'ha produït la davallada del nombre d'estudiants universitaris que els canvis feien preveure. Per això s'han d'impulsar les polítiques necessàries perquè el sistema universitari faci un salt endavant.

Proposem:

- Potenciar la dimensió de servei públic de la universitat catalana, oberta al conjunt de la societat: formadora dels professionals d'alt nivell que demana la societat actual, però també agent clau per a la formació integral de la persona, garantia de la igualtat d'oportunitats i la promoció social.
- Fer possible que la universitat catalana participi plenament en la construcció del nou Espai Europeu d'Educació Superior, element cabdal de l'avenç cap a una veritable Europa de la ciutadania, on la mobilitat de titulats i professionals sigui una possibilitat real. Hem d'obrir les nostres universitats a estudiants i a professors d'altres territoris i països. Cal que Catalunya sigui capaç d'atraure i de retenir els millors professors i estudiants, el millor capital humà, un element cabdal per al desenvolupament d'una economia basada en el coneixement.
- Impulsar la recuperació i la potenciació d'una veritable autonomia universitària, fortament retallada en els últims temps. Una autonomia que no ha d'estar renyida, en el cas de les universitats públiques, amb el fet necessari d'haver de retre comptes a la societat que la finança, representada pel Parlament.
- Dotar Catalunya d'un sistema universitari competitiu i de qualitat, capaç de formar els recursos humans d'elevada qualificació que necessita el país, superant les actuals deficiències en relació amb les demandes dels diversos sectors productius. Una universitat que constitueixi un factor d'atracció i de permanència d'activitats econòmiques en àmbits punters i d'alt valor afegit i que permeti situar Catalunya en una posició capdavantera en el marc de la societat del coneixement.
- Impulsar una universitat que aporti als seus graduats no només una formació especialitzada, sinó també les competències necessàries que facin possible la seva adaptació als canvis que, sense dubte, hauran d'afrontar en un mercat laboral en constant mutació. Necessitat d'adaptació i d'actualització de coneixements que posen de manifest la importància creixent de la formació continuada o al llarg de la vida.
- Connectar les universitats amb les necessitats dels diversos sectors productius i possibilitar la innovació constant tant en continguts com en els processos de formació i aprenentatge. Potenciar la vinculació entre les universitats i els seus entorns territorials, i impulsar la seva dimensió d'instruments de desenvolupament econòmic i de cohesió del conjunt del país.
- Dotar la universitat amb les eines adequades per gestionar una situació de competència, estimular l'eficiència en la gestió i l'aprofundiment a l'hora de retre comptes. Tots aquests aspectes són clau per a la salvaguarda del

paper central de la universitat com a institució generadora i difusora del coneixement, en un context en què ja fa temps que ha perdut el monopoli de l'ensenyament superior.

- Impulsar càtedres de català a l'exterior.

B. RECERCA I INNOVACIÓ

La recerca i la innovació són motors del progrés econòmic, i encara amb més intensitat en la societat del coneixement. Tant el sector públic com el privat han de prioritzar i finançar la recerca bàsica i aplicada, i incentivar la innovació.

La universitat catalana té un potencial en R+D que permet pensar que es pot convertir en la base sobre la qual construir un sistema públic de ciència i tecnologia. Addicionalment, d'acord amb l'Estat central, s'han de potenciar els centres del CSIC a Catalunya integrats en aquest sistema.

Proposem:

- Fer de la política de recerca i innovació un instrument eficaç per promoure el progrés econòmic i social. Això demana més finançament, sistemes d'avaluació objectius, més professionalització i més cultura innovadora. S'ha d'afavorir el canvi generacional i renovar les infraestructures necessàries per al desenvolupament de l'activitat investigadora.
- En el termini de temps més curt possible, situar Catalunya en el nivell dels països més avançats de la Unió Europea en R+D, incrementant els recursos públics i privats que es destinen a activitats científiques i d'innovació tecnològica.
- Crear un entorn innovador com a element bàsic en l'estratègia per situar Catalunya en els llocs capdavanters de recerca a Europa, així com procurar els mecanismes adients per a una correcta difusió de la ciència en els mitjans productius i en la societat en general.
- Establir un mecanisme de participació entre els sectors implicats (investigadors, empresaris), per tal d'aportar la informació necessària per elaborar una política de recerca i establir els mecanismes de seguiment i d'avaluació adients.
- Modificar el marc de finançament, incrementant els fons públics destinats a R+D, amb la creació de l'Agència de Finançament de la Investigació per agilitzar els tràmits administratius, i potenciar el CDTI com a agència de capital risc.

C. ADAPTACIÓ A LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

L'adveniment de la societat de la informació (SIC) ofereix noves oportunitats per al benestar social, però comporta també nous riscos de desigualtats, amb els perills consegüents per a la cohesió de què gaudeixen les societats europees. Els governs han d'exercir una acció decidida contra la "fractura digital" (diferents nivells d'accés a la informació, capacitat per seleccionar-la), han de garantir la sostenibilitat (econòmica, social i ambiental) del país i dels municipis i han de gestionar una diversitat cultural, ètnica i social cada cop més complexa.

D'altra banda, la liberalització del sector de les telecomunicacions, impulsada per la Unió Europea i iniciada a Catalunya l'any 1997, no ha produït els resultats que s'esperaven. La introducció de la competència no ha millorat la qualitat ni ha abaixat els preus dels serveis; a més, el concurs per a l'operador de cable tampoc no ha garantit la cobertura de tot el territori català amb una xarxa alternativa a la de l'operador dominant. Sis anys després de la liberalització, la quota de mercat dels nous operadors és gairebé testimonial i la seva cobertura territorial no abraça ni tan sols la zona metropolitana de Barcelona.

Proposem:

- Estendre l'ús d'Internet i de les TIC al conjunt de la població i evitar la fractura digital, tant social com territorial. Crear un mercat de demanda per afavorir la generació de productes i serveis a la xarxa. Potenciar l'ús de les TIC per les empreses catalanes, com a generadores de desenvolupament econòmic i d'ocupació, amb l'objectiu quantitatiu de superar la mitjana dels països de l'OCDE en el termini de quatre anys.
- Corregir l'actual model de liberalització afavorint la competència entre operadors i complementar-ne les actuacions mitjançant l'acció de govern. De manera específica, hem de col·laborar amb els operadors de telecomunicacions per planificar i implantar les infraestructures necessàries i hem d'establir un nou marc de relació entre operadores i administracions. Al mateix temps, s'ha de garantir la igualtat d'oportunitats per a la ciutadania, les empreses i les organitzacions en l'accés a la xarxa i garantir l'equilibri territorial en l'accés a la banda ampla, per afavorir el desenvolupament integral del país.
- Promoure la defensa activa dels nous drets de la ciutadania que deriven de l'aparició de les TIC. En especial, el dret a l'alfabetització tecnològica, que condiciona tota la resta. Per aconseguir-ho s'han de desenvolupar iniciatives públiques i privades que elevin els coneixements i la familiaritat amb el nou entorn tecnològic, especialment en el cas de les persones amb risc d'exclusió.
- Promoure i donar suport a la indústria catalana del sector, impulsant la creació d'un clúster d'indústries i de serveis dels audiovisuals.
- Impulsar la creació de 7.500 centres d'Internet a tot l'Estat i 400 centres tecnològics d'empreses.

- Convertir la finestreta de cada ajuntament en la via d'accés a tota l'Administració. Addicionalment, l'Administració no podrà demanar a un ciutadà documents que ella mateixa hagi expedit.
- Millorar la seguretat del pagament en xarxa amb la implantació del DNI electrònic.

D. CAPITAL RISC

Segons les darreres dades europees sobre capital risc i innovació tecnològica, Espanya i Catalunya presenten resultats bastant pobres en la majoria d'indicadors relatius a la implantació de la societat del coneixement i de la nova economia.

Les empreses han de disposar del finançament necessari. En aquest sentit, els mecanismes de capital risc són imprescindibles perquè els projectes innovadors tinguin oportunitats per esdevenir financerament viables.

Proposem:

- Augmentar els recursos destinats a capital risc per a nous projectes i impulsar l'aparició de nous models de préstec del sistema financer i, en especial, de les caixes d'estalvi, que siguin accessibles a les noves empreses o a les empreses en creixement.
- Facilitar l'accés als nous mercats d'emprenedors de certs segments de població menys afavorits (majors de 40 anys, immigrants, persones en atur de llarga durada, dones, joves, etc.) per evitar-ne l'exclusió en la nova economia del coneixement.
- Crear i, si escau, ampliar les infraestructures tecnològiques i de comunicacions que facilitin l'accés, la posada en marxa i el desenvolupament de projectes empresarials en els àmbits innovadors, així com la seva existència en xarxa.
- Fomentar l'esperit emprenedor, l'assumpció de riscos i la capacitat d'iniciativa empresarial de les noves generacions d'estudiants de secundària, de formació professional i universitaris.

3.4. OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

Tot i que han millorat substancialment les taxes d'activitat i d'ocupació de la població catalana, encara subsisteixen importants desequilibris que cal corregir per assolir la plena ocupació, més estable i de qualitat.

El mercat de treball català pateix un dèficit de formació dels treballadors, i determinats col·lectius (dones, joves, persones amb baixa qualificació, actius

de major edat i persones amb discapacitats) presenten taxes massa elevades d'atur; hi ha, també, un excés de precarietat, temporalitat i sinistralitat laboral. Concretament, el treball més precari recau en la població femenina i les dones en situació d'atur representen la taxa més elevada de la Unió Europea.

En definitiva, és necessari impulsar mesures per solucionar aquests problemes.

Proposem:

- Assolir la plena ocupació, estable i de qualitat a Catalunya. Això significa, essencialment, aconseguir que en quatre anys tinguin treball 120.000 dones més que ara.
- Crear més i millor ocupació: 1) afavorir la creació d'empreses i l'autoocupació, amb el desenvolupament dels sectors relacionats amb les noves necessitats, la modernització del teixit econòmic i productiu amb el desenvolupament de la recerca o la innovació, afrontant les causes i els efectes de la deslocalització; 2) promoure una organització i utilització més racional del temps laboral; i 3) reduir la sinistralitat, incrementant les mesures i mitjans d'inspecció i control i desenvolupant un model de prevenció amb la participació de tots els sectors implicats.
- Reduir la temporalitat del mercat de treball, millorant la flexibilitat davant els canvis econòmics que l'afecten, sense descuidar els aspectes positius associats a la protecció del treball. Revisar l'ordenament jurídic de la contractació temporal, recuperant en sentit estricte el principi de causalitat en la contractació laboral.
- Intensificar l'ús del contracte de treball a temps parcial de caràcter indefinit com a modalitat contractual capaç de canalitzar l'ocupació en un marc de seguretat laboral adaptat tant a les necessitats de les empreses com als requeriments d'ocupació de les administracions públiques.
- Augmentar el salari mínim interprofessional fins a assolir la quantitat de 600 euros mensuals al final de la legislatura, prèvia modificació de l'actual vinculació al salari mínim de determinades prestacions socials que en l'actualitat es fixen tenint-lo en compte.
- Assolir la delegació i el traspàs de recursos per part de l'Estat de les competències en matèria d'inspecció laboral, incloent-hi el Cos d'inspectors, a fi d'aconseguir un marc més eficient de fiscalització de l'activitat de les empreses i treballadors en matèria sociolaboral, per controlar el frau i la il·legalitat en la contractació.
- Millorar les capacitats d'ocupació de les persones, amb la potenciació de la ràpida reinserció de les persones en atur al mercat de treball i la capacitació professional de les que tenen feina. Les polítiques actives d'ocupació tindran un paper clau.

- Desenvolupar un pla integrat de polítiques actives d'ocupació, que garanteixi els drets bàsics de les persones en atur per potenciar la seva ocupabilitat, actuant en termes d'orientació professional, millora del nivell de la formació ocupacional, formació al llarg de la vida i suport a l'autoocupació.
- Evitar la dualitat en la societat i el mercat de treball. Les persones amb més dificultats i les afectades per diversos factors de desigualtat que els limiten les possibilitats d'inserció laboral requereixen actuacions complementàries per compensar la situació de desavantatge inicial i situar-les en igualtat de drets i deures respecte a la resta.
- Facilitar la conciliació entre la vida laboral i la familiar i personal.
- Crear un sistema ocupacional que tingui com a motor del desenvolupament el món local, els agents econòmics i socials i el món del coneixement de cada territori, i que faci protagonista l'aprofitament dels recursos humans i materials del territori per a la generació de riquesa i d'ocupació i no es limiti a atraure inversions externes o exclusivament a pal·liar les conseqüències de l'atur.
- Simplificar al màxim l'estructura de la contractació per evitar el frau, augmentar la transparència i reduir la discriminació.
- Aprovar una llei d'igualtat de tracte en el treball, seguint la directiva europea, per acabar amb la discriminació de les dones en el món laboral.
- Crear l'Agència per a la Igualtat i la Qualitat en el Treball, que tindrà com a responsabilitat, entre d'altres, fer el seguiment de les empreses de més de 10 treballadors i combatre les discriminacions per raó de sexe.
- Elaborar un pla especial contra la discriminació salarial, que contempli també la formació continuada per a tots dos sexes i les mateixes possibilitats de promoció. En la mateixa direcció, impulsarem el compromís empresarial amb la creació de la "marca d'excel·lència" per a totes les empreses que desenvolupin actuacions dirigides a combatre la discriminació i aconseguir la igualtat.

3.5. *ESPERIT EMPRENEDOR, UN ACTIU DE L'ECONOMIA CATALANA*

A. SUPORT ALS EMPRENEDORS I EMPRENEDORES

L'esperit emprenedor és, com ja hem dit, un dels grans actius de la nostra economia. L'objectiu dels socialistes és que Catalunya esdevingui la pàtria dels emprenedors, un col·lectiu –format per microempresaris, autònoms, treball associat i iniciatives socials– insubstituïble en la generació d'iniciatives creadores de riquesa i ocupació, i que aporta elements innovadors en gestió empresarial, en l'aplicació de noves tecnologies, etc.

Proposem:

- Fomentar activament l'esperit emprenedor relacionat amb les iniciatives de creació d'empreses i promoció de nous emprenedors i emprenedores que impulsen diversos agents: ajuntaments, cambres de comerç i associacions empresarials, cooperatives, universitats i centres de recerca, centres de formació de professionals, etc., donant un nou protagonisme a aquestes persones i a les microempreses com a factors generadors d'ocupació i motors del creixement econòmic i com a creadors d'espais d'igualtat d'oportunitats per a les persones que vulguin posar en marxa una iniciativa empresarial o social.
- Promoure polítiques de suport directe i descentralitzades (ajuntaments i universitats, principalment) en matèria d'infraestructures (vivers, incubadores i centres de serveis), suport logístic, informació, formació, transferència de tecnologies i capital pragmàtic, suport a la innovació i a l'R+D, i finançament (recursos econòmics i assessorament).
- Potenciar mecanismes d'enfortiment en aquest camp, en particular en processos de concertació públic-privat, així com de promoció de models de cooperació, col·laboració i associacionisme entre emprenedors, microempresaris, autònoms, economia social i, en general, iniciatives que es desenvolupen dins del sector, aprofitant també les sinèrgies que donen els acords i pactes locals per l'ocupació entre administracions i agents socials.
- Potenciar en l'ensenyament universitari i professional la divulgació, la informació i la formació per a la creació d'empreses, i potenciar la creació d'espais específics per a aquest fi a les universitats, parcs científics i centres de recerca.
- Impulsar millores en matèria de protecció social, fiscal i laboral d'acompanyament al procés de creació d'empreses adequades a les necessitats i demandes del sector.

B. PIMES I EMPRESA FAMILIAR

Catalunya té un teixit empresarial basat en la petita i mitjana empresa, majoritàriament de caràcter familiar, que és la principal font d'ocupació del país, motiu pel qual aquesta qüestió ha de ser matèria d'interès per al nostre programa. Les empreses catalanes han de poder desenvolupar el paper clau que han tingut històricament en termes de creació de riquesa, ocupació i capacitat exportadora. Els principals reptes que afronta aquest teixit són la competitivitat en la societat del coneixement, mitjançant les millores de la productivitat i la creació de valor per sobre d'altres factors que han estat importants en el passat, i la capacitat per generar, via fusions o aliances d'empreses, entitats de més grandària per poder competir globalment.

Com a país, a més, tenim el repte de la creixent competència global i la deslocalització d'empreses tant per la marxa dels centres de decisió com pel trasllat dels centres de producció, un fet que, encara que sobretot es dona en grans empreses, afecta també el teixit de pimes que en són proveïdores. A més, avui Catalunya no estimula els emprenedors i manquen nous projectes empresarials.

Proposem:

- Generar un entorn estimulant per a les persones emprenedores i els petits empresaris, així com per a la continuïtat de les empreses familiars amb flexibilitat de formats i fórmules, i fer un país on una part important de la inversió vagi a nous projectes empresarials i on crear o continuar una empresa sigui una possibilitat real a l'abast de molta gent.
- Generar entorns que impulsin i facilitin la col·laboració entre empreses a tots els nivells, des d'aliances temporals fins a fusions per afrontar projectes de major nivell, i esperonar les empreses que puguin fer-ho a competir en la primera línia de l'economia globalitzada.
- Fomentar la formació i la qualificació del capital humà: facilitar l'accés a la formació dels directius i els treballadors i treballadores de les pimes. Una formació útil i continuada de debò, compatible amb la feina, que potenciï la formació a distància, *in company* i adaptada a les necessitats de l'empresa.
- Facilitar l'accés al finançament per a projectes empresarials nous o d'expansió. Potenciar el desenvolupament de nous mecanismes de finançament que representin alternatives reals per a projectes empresarials de pimes.
- Afavorir que les nostres empreses siguin competitives, avançant en la societat del coneixement i en la utilització de les noves tecnologies. Hem d'ajudar les nostres empreses a competir en valor i a no haver de competir reduint costos laborals.
- Generar sinèrgies i complicitats amb les empreses des de les administracions públiques, en una relació que estimuli a ser emprenedor i que ofereixi punts de trobada i un model de gestió i actuació transparent i rigorós que incentivi el compliment de les obligacions i les actituds responsables per part de les empreses.
- Crear entorns d'empresa diversificats i impedir la concentració d'una sola font de riquesa per a les pimes en una comarca o ciutat determinades.

C. AUTÒNOMS

Els treballadors autònoms, com ja hem dit, constitueixen un element de riquesa i competitivitat del nostre país. Més de mig milió de persones desenvolupen a

Catalunya la seva activitat laboral com a treballadors autònoms i generen amb el seu treball una riquesa que se situa entorn del 12% del PIB. Aquest col·lectiu té una importància cabdal per a la nostra economia. Es tracta de persones que assumeixen riscos, que sovint impulsen projectes innovadors amb adaptació i flexibilitat i que contribueixen a crear llocs de treball i riquesa.

Malgrat el seu pes econòmic i social, l'ordenament jurídic –desenvolupat a escala de l'Estat espanyol i que regeix l'activitat professional d'aquestes persones– no s'adequa a les necessitats dels autònoms ni reconeix el seus drets socials de la mateixa manera que als treballadors assalariats. Els autònoms han de superar diversos problemes quan duen a terme la seva activitat. Aquests problemes deriven del fet que socialment no se'ls reconeix el seu paper d'emprenedors i creadors de riquesa, de la seva desfavorable relació juridicolaboral amb terceres persones, d'una inadequada fiscalitat, de la seva insuficient protecció social, de la relació que mantenen amb les administracions públiques i, molt especialment, de la feblesa i transitorietat de les mesures de suport i de foment de l'activitat emprenedora.

Proposem:

- Promoure que les Corts Generals emprenguin una revisió de la legislació actual perquè els autònoms estiguin en igualtat de drets i prestacions en relació amb els altres treballadors i persones amb ocupació, i perquè es defineixi un marc públic i empresarial que n'estimuli l'activitat. En aquest sentit, és crucial impulsar l'Estatut jurídic del treballador autònom, incloent-hi el reconeixement dels seus drets i deures. Dins d'aquesta proposta s'ha de promoure:
 - i. L'eliminació dels obstacles per a la contractació de familiars.
 - ii. L'impuls de la contractació estable i la promoció de l'ocupació mitjançant bonificacions i ajuts fiscals similars als que tenen les empreses.
 - iii. L'adaptació de les normes previstes per la Llei de prevenció de riscos laborals per cobrir les necessitats i realitats d'aquest col·lectiu.
 - iv. La promoció de la creació d'un fons de garantia per tal de cobrir les prestacions d'atur i incapacitat permanent.
 - v. L'impuls de la reforma de les prestacions socials per als autònoms per equiparar-les amb les del Règim General en els casos d'incapacitat, jubilació, maternitat i conciliació de la vida familiar i laboral.
 - vi. El fet de permetre la modificació voluntària de les cotitzacions socials en funció de l'edat per tal de millorar les pensions de jubilació.

- vii. L'establiment d'un marc de garanties en la base reguladora dels treballadors autònoms que els permeti poder calcular les seves bases reguladores i practicar cotitzacions per assolir una pensió digna.
 - viii. El suport i tractament específic de les necessitats del col·lectiu de treballadors autònoms dependents, tot impulsant un tractament singular relatiu a les seves condicions de treball i als drets com a treballadors que depenen d'una sola o de molt poques empreses, així com millorar el nivell de protecció social davant la pèrdua d'ocupació per causes alienes a la seva voluntat com a prestador de servei o treballador.
- En l'àmbit fiscal, s'ha de redefinir el sistema de mòduls en el sentit següent: ampliació a noves professions, revisió dels mòduls existents i desenvolupament d'una nova normativa sobre conceptes desgravables; així mateix, aplicar coeficients correctors segons un límit de renda, durant els primers quatre anys d'una activitat i per als menor de trenta anys, i impulsar una reducció dels coeficients als successors dels titulars que tinguin més de 55 anys.
 - Impulsar accions per a la promoció, el foment i la creació neta d'ocupació com a autònoms mitjançant l'autoocupació i noves empreses.
 - Promoure espais que facilitin la concertació, cooperació i associacionisme entre els mateixos autònoms per afavorir el desenvolupament de les seves empresa i augmentar-ne la presència i el reconeixement social i cultural, promovent la seva participació i paper actiu en els debats que els afecten directament.
 - Pal·liar les mancances formatives, de capacitació, d'informació, de suport logístic, de suport en capital financer i pragmàtic, que obstaculitzen el desenvolupament del sector, i fer-ne partícip i actor principal l'Administració local, la xarxa d'associacions empresarials i els agents socials del territori.
 - Crear i promoure instruments de suport financer públics i privats que donin suport al sector, en particular per a la posada en marxa de noves empreses.

D. ECONOMIA SOCIAL

Al nostre país, l'economia social és un element cabdal si es vol parlar d'una economia de progrés i de distribució de la riquesa, ja que s'ha de tenir present l'aportació que té en la creació de riquesa i d'ocupació. No podem oblidar que a Catalunya el sector d'economia social aporta entre el 5% i el 7% al PIB, i entre el 9% i l'11% d'ocupació.

La seva importància no deriva exclusivament dels factors quantitius, sinó també dels qualitius. Les cooperatives i societats laborals, així com la resta d'entitats i d'empreses de l'economia social, són fruit de la iniciativa i l'actitud emprenedora d'un col·lectiu de persones que generen treball estable i de

qualitat i que innoven. Actuen de manera activa en la generació de respostes a les noves necessitats socials i ho fan també, alhora, en tots els sectors del mercat més tradicional i competitiu.

L'actitud dels socialistes no vol ser exclusivament passiva, sinó que serà de veritable canvi. Es tracta d'un compromís que volem basar en la col·laboració, concertació i coresponsabilització entre la societat i les entitats i empreses d'economia social, amb un suport decidit del sector públic, mitjançant una aliança estratègica que s'ha d'orientar cap a la resolució dels reptes que té plantejats, d'una banda, l'economia social com a tal i, de l'altra, la societat en relació amb la conciliació del manteniment del creixement del benestar de les persones i una economia plural sostenible i amb dimensió humana.

Proposem:

- Fomentar el creixement del sector, animant la creació d'empreses sota les fórmules d'economia social i incentivant la generació de noves iniciatives de treball associat i de foment cooperatiu com a forma de construcció de noves modalitats de democràcia econòmica.
- Donar suport als processos que permetin la millora de la qualitat dels béns i serveis que produeixen, per afavorir la seva consolidació empresarial i la millora de la seva valoració econòmica i social. Incrementar el nivell de coneixement de les tècniques de gestió empresarial.
- Impulsar la constitució de consorcis i xarxes de cooperació sectorial, intersectorial, territorial i transaccional, per reforçar la seva capacitat d'actuació, contractació, negociació i representació.
- Unificar i ampliar en un sol instrument els diferents ajuts econòmics de foment de l'autoocupació, independentment de la fórmula jurídica de l'empresa que es constitueixi.
- Afavorir els projectes de banca ètica i de finançament ètic i socialment responsable a Catalunya i a la resta de l'Estat, sensibilitzant la societat catalana en el coneixement de l'estalvi i les inversions ètiques i socialment responsables, i reconeixent a les organitzacions de representació dels instruments de finançament ètic el paper d'agent actiu i d'interlocutor de l'Administració en aquesta matèria.
- Donar a conèixer i reconèixer el paper de l'economia social com un espai clau en els processos de consolidació de noves formes d'organització de la producció i de prestació de serveis, amb un sentit fortament democràtic, participatiu i redistributiu.
- Impulsar l'establiment i la generalització de les etiquetes socials com una manera de relacionar els consumidors amb sensibilitat social amb els productors de l'economia social, i posar els moviments de consum responsable al servei del creixement de l'economia social.

E. CONDICIONS DE COMPETÈNCIA, MARC INSTITUCIONAL I FACILITAT PER A L'ACTIVITAT EMPRESARIAL

A Espanya s'estan configurant grans entramats empresarials en sectors de serveis públics vitals per a la vida quotidiana dels ciutadans i per a l'activitat del teixit productiu. Amb les privatitzacions del PP s'ha produït una concentració de poder sense precedents en els sectors més rellevants de l'economia, en perjudici dels consumidors i de la resta d'empreses que competeixen en el mercat. Per això, volem defensar la competència, perquè fa més fort el teixit empresarial, estimula el progrés tecnològic i, sobretot, beneficia els consumidors.

En definitiva, el poder polític ha tingut un protagonisme gens menyspreable en la pèrdua de pistonada de l'economia catalana respecte al pol econòmic de Madrid. En la competència entre dos pols econòmics, el govern central aposta clarament per un, en detriment de l'altre. L'Estat espanyol fa aeroports de primera línia, però no a Catalunya. L'Estat espanyol ajuda a crear empreses multinacionals espanyoles, però són a Madrid.

Proposem:

- Impulsar polítiques de competència, reformar els mercats de serveis en xarxa, com l'energia i les telecomunicacions, per ajudar a rebaixar els costos del teixit productiu.
- Promoure, pels seus efectes positius sobre l'economia, l'establiment de la seu d'organismes reguladors a Catalunya.
- Fer de les polítiques de consum un instrument potent i eficient, tant des del punt de vista dels interessos de la ciutadania com a consumidora, usuària o inversora particular, com per millorar la qualitat dels nostres productes i serveis, la seva competitivitat, el foment de la competència i el bon funcionament dels mercats.
- Apostar per pràctiques de bon govern i per la responsabilitat social de les empreses.
- Impulsar un tracte fiscal just per a les empreses i per a la ciutadania. No volem augmentar els impostos. La nostra aposta és tenir uns impostos més justos. Volem que pagui qui ha de pagar i que pagui allò que ha de pagar.

F. INTERNACIONALITZACIÓ DE L'ECONOMIA CATALANA

A Catalunya, el pes de les multinacionals dins el sector industrial és molt important. Representen el 47,5% de la producció industrial i el 60% de les exportacions. Tenen presència en pràcticament tots els sectors industrials i es concentren, en un 80%, en la regió metropolitana de Barcelona. L'ampliació de

la Unió Europea prevista per als països de l'Est podria desviar futures inversions cap a aquests països a causa del seu atractiu (situació geogràfica, baixos costos laborals i formació del personal).

La indústria catalana ha fet un gran esforç d'internacionalització durant els darrers anys, la qual cosa es reflecteix tant en les xifres d'exportació com, darrerament, en les inversions a l'estranger. Amb tot, l'ampliació prevista de la Unió Europea pot representar un incentiu per a les exportacions, però també una amenaça per al creixement de potencials competidors amb una especialització productiva no gaire diferent de la nostra. D'altra banda, la manca de dimensió de la indústria catalana fa més difícil la possibilitat d'emprendre projectes importants de caràcter internacional o les possibilitats d'inversió en R+D.

Proposem:

- Convertir Catalunya en seu d'empreses multinacionals així com de petites i mitjanes empreses estrangeres i d'emprenedors que vulguin fer negocis o invertir fora del seu país. Potenciar la posició competitiva de les empreses filials de multinacionals ubicades a Catalunya.
- Afavorir l'aparició d'empreses grans, capaces de competir en la primera línia d'una economia globalitzada; empreses que han de tenir la seu i els centres de decisió i R+D a Catalunya.
- Consolidar grups en activitats capdavanteres, amb un important component tecnològic, per la seva capacitat d'innovació, de creació d'ocupació i de motor del conjunt de l'economia.
- Afavorir la presència de l'empresa catalana a l'exterior.
- Posar en funcionament un instrument públic específic per al finançament circulant per a les pimes amb filials a l'estranger, durant el període de maduració del projecte.

3.6. POTENCIAR ELS SECTORS PRODUCTIUS DE LA NOSTRA ECONOMIA

A. SECTORS INDUSTRIALS

Catalunya compta, actualment, amb una estructura industrial molt diversificada en els diferents sectors industrials tradicionals, resultat de l'evolució històrica del nostre país des de la revolució industrial del segle XIX. El pòsit de cultura industrial que aquest procés històric ens ha deixat és, segurament, l'actiu més important de la nostra economia. Els sectors industrials que resulten d'aquest procés, i que per això anomenem "tradicionals", representen actualment la base econòmica del país. Fomentar aquesta cultura industrial i promoure la

competitivitat dels sectors industrials serà un dels objectius més importants de la nostra estratègia econòmica.

Proposem:

- Potenciar la capacitat competitiva dels sectors industrials tradicionals que avui representen el gruix de la base productiva industrial de Catalunya.
- Millorar la posició competitiva dels sectors industrials indicats i de la resta de sectors i activitats industrials, mitjançant acords del Govern de la Generalitat amb els diferents sectors i en el marc d'una nova política industrial impulsada pel Govern de l'Estat.
- Potenciar les activitats de recerca i, en general, d'alt valor afegit mitjançant acords amb sectors i empreses.
- Fomentar la internacionalització dels diversos sectors industrials en el marc de l'economia global.

B. SECTORS EMERGENTS

És prou conegut que a Catalunya s'ha generat un nou teixit productiu en cada nova onada de canvi tecnològic, però aquesta tradició catalana s'hauria estrocat els anys 1970 i 1980, amb un sector electrònic que neix i desapareix. Ara ens trobem amb una escassa presència en el sector de les TIC i en altres sectors emergents d'alt contingut tecnològic. La biotecnologia, les telecomunicacions i els nous materials pràcticament no han generat empreses a Catalunya. El reduït pes dels sectors emergents o basats en els nous nuclis tecnològics és un dels condicionants més importants per al futur econòmic del país.

D'altra banda, també se sap que per poder créixer més ràpidament i acostar-se com més aviat millor al PIB per càpita mitjà de la Unió Europea, hem d'apostar per determinats sectors amb un fort potencial de creixement. Així ho han fet, entre d'altres, regions com Baden-Württemberg, Baviera, Flandes o el País Basc, a Europa; i Massachussets, Florida o el Quebec, a Amèrica. Tots aquests territoris han elaborat un pla estratègic, han identificat els clústers o sectors amb un major potencial de creixement i, finalment, han posat en pràctica polítiques concertades entre el sector públic i el privat per impulsar el desenvolupament dels nous sectors d'activitat.

A Catalunya hem de ser capaços d'identificar les noves activitats en què podem estar ben posicionats a escala internacional, i apostar decididament per invertir-hi mitjançant un procés de concertació entre el sector públic i el privat.

Proposem:

- Identificar els nous sectors amb un fort potencial de creixement a Catalunya, en funció de la situació de partida i dels nostres avantatges competitius,

mitjançant l'elaboració d'un pla estratègic segons la metodologia utilitzada, seguint les bones pràctiques internacionals.

- Reforçar la posició competitiva dels subsectors ja existents a Catalunya que resultin identificats en el procés anterior, com per exemple el de l'electrònica de consum, l'electrònica professional, els components i la subcontractació, o telemàtica i, de manera més incipient, l'audiovisual i els continguts digitals.
- Donar prioritat a les despeses en R+D dirigides als sectors emergents.
- Potenciar les noves iniciatives empresarials dels sectors emergents i els nous productes i serveis de les empreses ja existents d'aquests sectors.
- Impulsar la creació d'entorns territorials innovadors, relacionats amb sectors emergents, d'acord amb les administracions locals.

C. SECTOR AGROALIMENTARI

Catalunya ocupa un lloc destacat a Espanya pel que fa a la indústria agroalimentària (23% de les vendes i 21% de l'ocupació). El volum més important de vendes es concentra en la indústria càrnica. La destinació de la producció industrial alimentària és d'un 41% al mercat català, un 47% a la resta d'Espanya, un 7,7% al conjunt de la Unió Europea i un 4,3% a la resta del món. Amb la Unió Europea, la balança comercial agroalimentària de 1999 va presentar un saldo negatiu de 1.000 milions d'euros. La balança comercial va ser positiva per a l'exportació de vi i cava, carns i transformats càrnics, greixos i olis. Però va ser negativa pel que fa al peix, els productes làctics, begudes alcohòliques, fruites i hortalisses i els seus transformats, alimentació animal, molinaria i begudes no alcohòliques. El nostre objectiu és impulsar i modernitzar el sector.

Proposem:

- Millorar la competitivitat i qualitat del sector agroalimentari (les explotacions agràries, el cooperativisme agrari, la indústria agroalimentària, la comercialització i el regadiu) mitjançant inversions en R+D+I (innovació, processos de transformació).
- Fomentar la producció d'aliments segurs, de qualitat, respectuosos amb el medi ambient, de manera eficient i d'acord amb les exigències del consumidor.
- Promoure una major participació del sector productor, tant individualment com col·lectivament, en els processos de transformació i comercialització dels productes agraris.
- Fomentar les actuacions que permetin la presència dels productes agroalimentaris catalans en els mercats.

- Apostar per l'equilibri territorial i la sostenibilitat, consolidant i potenciant la presència de la pagesia al territori i la seva relació amb la resta de la societat.
- Contribuir a dinamitzar el medi rural per millorar-ne les condicions de vida i reforçar-ne les activitats econòmiques
- Desenvolupar un Pla Estratègic de Foment de la Producció Ecològica d'àmbit estatal perquè en quatre anys aquest tipus de producció representi un 5% del total de la producció agrícola.
- Impulsar una Llei bàsica d'orientació agrària d'àmbit estatal, com a instrument d'una agricultura sostenible basada en el model d'agricultura familiar, que tingui en compte el règim d'explotacions agràries i els seus titulars, el concepte d'explotació sostenible, etc.
- Impulsar un programa específic de suport al cooperativisme, com a eix de la política de modernització agrària i de manteniment del valor afegit al sector agrari i en el mitjà rural.
- Impulsar un pla de modernització agrària que, en coordinació amb la resta de comunitats autònomes, inclogui el foment de la incorporació de joves a l'activitat agrària, amb finançament suficient per incentivar 10.000 noves incorporacions en tot l'Estat, el suport específic a la incorporació de dones a l'activitat agrària, el suport a la modernització de les explotacions, tot això vetllant alhora per la seguretat alimentària i per desenvolupar pràctiques respectuoses amb el medi ambient.
- Aconseguir la delegació de competències en matèria de control de l'activitat pesquera que permetin unificar, sota una sola autoritat, les inspeccions.
- Promoure un creixement modern i sostenible del sector pesquer, millorant-ne la competitivitat global.
- Impulsar, a partir de polítiques consensuades amb tots els sectors afectats, les "vedes" o "aturades biològiques", per tal de facilitar la regeneració de la fauna marina.
- Desenvolupar l'aqüicultura amb la instal·lació, condicionada a la seva sostenibilitat, de piscifactories al litoral català.
- Incorporar les confraries en el procés de comercialització per estendre la seva activitat més enllà del sector extractiu i afavorir que assumeixin iniciatives empresarials, mitjançant les organitzacions de productors.

D. COMERÇ I CONSUM

Avui, el comerç urbà a Catalunya s'enfronta a dos reptes importants: l'aparició de nous productes i formats derivats dels processos de liberalització econòmica

i de la creació de l'espai econòmic europeu, i la necessitat de donar resposta a una eficient demanda dels consumidors respecte als nous hàbits de consum, que s'expressen molt clarament en la qüestió dels horaris comercials. En aquests moments existeix una forta pressió a favor de la liberalització horària i de calendari que si bé incrementa en aparença la possibilitat de satisfer la demanda, afecta d'una manera molt negativa el petit i el mitjà comerç, que difícilment podria suportar l'increment de costos que aquesta liberalització generaria. Així doncs, és imprescindible actuar per tal de donar suport als canvis d'hàbits de consum, però a la vegada preservar la xarxa potent i dinàmica que conforma el petit comerç arreu de Catalunya, amb la seva aportació fonamental a la generació d'ocupació i riquesa.

D'altra banda, les noves modalitats de comerç i de distribució de béns i serveis, inclosa la influència de la globalització –amb els seus avantatges i problemes de formar part d'un mercat global–, canvien la realitat del consum, amb noves oportunitats, però també amb noves amenaces de frau i d'abús. Les polítiques de consum no només s'han de dirigir a béns tangibles, sinó també als usuaris del serveis públics, d'inversió i de finances (bancs, fons d'inversió, etc.), de serveis privats diversos (energia, transport, tallers de reparació, etc.). Són una expressió rellevant del concepte "interès general" i aporten elements significatius com a factors de qualitat, competitivitat i transparència dels mercats.

Proposem:

- Garantir que el consumidor tingui al seu abast, de manera ordenada i equilibrada, una àmplia oferta comercial de qualitat. Adequar l'oferta als nous hàbits de consum i facilitar al consumidor el dret a escollir.
- Facilitar al sector comercial els instruments i el suport que precisen per realitzar amb èxit la necessària modernització. Mantenint el model urbà de comerç, se l'ha de convertir en un sector dinàmic, amb un empresariat competitiu, afavorint l'associacionisme i els centres comercials a cel obert, en equilibri amb l'entorn urbà, on les noves tecnologies estiguin al servei dels consumidors i dels empresaris.
- Planificar de manera ordenada i equilibrada tots els formats comercials ubicats en la trama urbana: la llibertat d'elecció dels consumidors i el respecte als principis de la competència han de ser compatibles amb l'ordenació planificada de l'activitat comercial en els àmbits urbans, per tal d'evitar el domini del mercat o el desenvolupament d'un model que posi en risc els valors de convivència i de relació entre la ciutadania, valors que fomenta el model de comerç urbà.
- Afavorir actuacions conjuntes de comerços petits (compres, formació, modernització, qualitat del producte, incentiu i mecanismes de fabricació) per tal de garantir-ne la competitivitat i la modernització.
- Mantenir l'Impost sobre grans superfícies.

- Garantir un marc igualador de les condicions de competència entre els diferents formats: recuperació del marc horari d'obertura de 72 hores setmanals i 8 festius anuals (atenent, si és el cas, a les circumstàncies de l'àmbit territorial i les necessitats del sector turístic, especialment pel que fa a l'obertura en festius), incidència sobre els condicionants financers de l'activitat comercial i compliment ordenat de la normativa vigent en matèria de comerç a Catalunya. Mantenir una política activa de preservació de les competències del Govern de Catalunya en matèria de comerç interior i d'oposició a la normativa d'horaris impulsada pel Govern del Partit Popular.
- Convertir les polítiques de consum en un instrument potent per als consumidors, usuaris de serveis públics i privats, estalviadors, ajudant a fer una economia més competitiva i de més qualitat.

E. TURISME

El turisme és un sector molt important de l'economia catalana, que permet difondre el coneixement de Catalunya arreu del món. Tanmateix, l'aparició de nous mercats que diversifiquen l'oferta a uns preus molt competitius fa que hi hagi cada cop més opcions per escollir la destinació turística. Catalunya disposa d'una capacitat d'oferta molt concentrada en la ciutat de Barcelona i el litoral que, en algunes zones, experimenta un nivell de saturació i de maduresa que convé reorientar i corregir. Tenim dificultats per diversificar i desestacionalitzar l'oferta turística. Falta agilitat per afrontar els nous reptes de la competitivitat internacional. Patim una degradació paisatgística i urbanística. Cal fer front a aquestes deficiències.

Proposem:

- Projectar Catalunya i les seves marques turístiques ja consolidades, per tal d'incrementar-ne la notorietat i garantir el creixement i la rendibilitat d'aquest sector vital per a l'economia catalana.
- Assolir alts nivells de qualitat i d'excel·lència, per tal de disposar d'una oferta turística de prestigi i qualitat que ens faci competitius internacionalment.
- Assegurar un desenvolupament sostenible. Optar, com a garantia de prosperitat del sector, per un model territorial i turístic sostenible i respectuós amb el medi i capaç de convertir en valor afegit la riquesa de recursos, tant naturals i paisatgístics com històrics i culturals, de Catalunya.
- Esdevenir capdavanters a la Unió Europea en la recerca, formació i l'aplicació de les noves tecnologies en el sector turístic.
- Configurar una administració turística reformada en la qual el sector es pugui sentir identificat i representat de manera satisfactòria, al mateix temps que s'estableix un sistema de finançament dels recursos públics que

permeti el desenvolupament de les activitats turístiques en condicions de qualitat i viabilitat futura.

- Millorar les condicions laborals dels treballadors i treballadores del sector turístic i reforçar els llocs de treball de qualitat. En aquest sentit, caldrà assegurar la igualtat de drets en les prestacions laborals i socials dels treballadors a temps parcial o temporals i les dels fixos i fixos discontinus.

F. SECTOR FINANCER

El sector financer (bancs, caixes, assegurances i mutualitats) té un paper fonamental en el desenvolupament econòmic del nostre país. És imprescindible disposar d'institucions financeres de primer nivell amb centre de decisió a Catalunya.

En l'últim any, les caixes d'estalvi han estat sotmeses a una convulsió normativa que considerem molt negativa. Els canvis –esperonats per l'anterior Govern de la Generalitat– que es van introduir amb la Llei financera estatal aprovada el novembre del 2002, relatius a la durada i el nombre de mandats, així com la limitació d'edat per accedir als òrgans de govern, han estat un exemple d'intervencionisme nociu. Aquest procés ha tingut dues víctimes clares: l'autonomia de Catalunya, ja que la llei estatal ha regulat temes de competència exclusiva del Parlament, i, en segon lloc, la independència i l'autonomia de les entitats, perquè s'han regulat aspectes que són competència dels seus estatuts.

Els socialistes catalans considerem que el model actual de les caixes d'estalvi com a entitats de naturalesa fundacional és l'idoni. Tanmateix, caldrà escometre un sèrie de reformes legals precisament per preservar i consolidar aquest model i per evitar interferències legislatives, que envaeixen les competències autonòmiques, com les que s'han produït per part del govern central.

Proposem:

- Garantir la independència, professionalitat i eficiència en les tasques de control i de gestió dels òrgans de govern de les caixes d'estalvis. Per aconseguir-ho, caldrà revisar la legislació actual, de manera que s'asseguri la independència d'aquestes entitats respecte a les administracions públiques i que, alhora, es mantingui la seva naturalesa i representació social.
- Emmarcar l'actuació dels òrgans de govern en codis de bones pràctiques empresarials. La reforma del òrgans de govern necessita el complement imprescindible d'unes normes de bon govern. A més, per la seva naturalesa fundacional i el seu caràcter social, les caixes estan obligades a adquirir una legitimació suplementària, de manera que les exigències imposades a les

empreses cotitzades s'han de considerar el nivell mínim exigible a les caixes.

- Fomentar els criteris de responsabilitat social en la gestió i la direcció estratègica de les caixes, per potenciar-ne la finalitat social i solidària, i assumir la necessitat de liderar criteris d'actuació empresarial ètics i socialment responsables, que portin a l'ampliació de l'oferta de productes financers amb aquestes condicions.
- Reforçar els recursos propis de les caixes d'estalvis, regulant els instruments financers necessaris per augmentar-los i mantenir així els nivells adequats de solvència, incorporant alhora determinades condicions, sense les quals es deixaria la porta oberta a la desnaturalització d'aquestes entitats.
- Reorientar l'obra social, que ha de ser ètica i autèntica i no pas un producte de màrqueting ni una coartada perquè les caixes oblidin la seva finalitat social i fundadora. L'obra social, autònoma en la seva gestió, ha de cobrir les grans necessitats reals, socials i culturals existents, sense perjudici de les competències i responsabilitats que corresponen a les administracions públiques.

3.7. MILLORS INFRAESTRUCTURES PER CRÉIXER I EQUILIBRAR EL TERRITORI

El procés d'obertura al món i la consolidació de Catalunya com a xarxa de pobles i ciutats obliga a millorar les grans infraestructures de connexió amb l'exterior: els aeroports, els ports, la xarxa de gran velocitat, les autopistes, les telecomunicacions i la xarxa energètica.

L'Arc Mediterrani, el territori comprès entre el Lazio (Roma) i Algesires (Andalusia), entès com una xarxa de regions i de ciutats, té punts de discontinuïtat, de ruptura o de debilitat de la trama urbana: en els espais del nostre interès més immediat, el primer punt se situa a les terres de l'Ebre, en l'espai comprès entre Castelló i Tarragona, i l'altre punt es troba a les comarques gironines i a la Catalunya Nord, a l'espai comprès entre Barcelona i Montpeller.

Dins l'Estat espanyol, Catalunya té una dotació d'infraestructures de transport que se situa en el 73% de la mitjana espanyola. Catalunya és una de les comunitats autònomes amb una dotació d'infraestructures menor en relació amb la seva grandària econòmica. Tenim el 65% de dotació de capital públic i el 70% d'infraestructures econòmiques en relació amb la mitjana espanyola.

La persistència d'un model centralista i centralitzador en la planificació i en les inversions de l'Estat en infraestructures es pot convertir en un obstacle insuperable per al progrés econòmic de Catalunya i la seva vocació d'obertura al món. Per això cal liderar un projecte d'infraestructures per a Espanya que substitueixi l'actual model radial per una proposta de xarxes.

La nostra proposta d'una Espanya federal exigeix també una concepció federal de les infraestructures, en la qual el principi de subsidiarietat sigui una realitat. El nostre model ha de permetre establir polítiques de cooperació i col·laboració i acords amb les regions europees, amb l'Estat i amb la resta d'autonomies.

Proposem:

- Desenvolupar els corredors viaris bàsics per a la vertebració homogènia del territori, com ara:
 - Completar fins al port d'Algesires el corredor del Mediterrani (d'Algesires a la Jonquera) que serveix als grans ports mediterranis (Algesires, València, Tarragona i Barcelona) i la seva unió amb la xarxa andalusa.
 - El corredor de l'Ebre que uneix el litoral del Mediterrani amb la cornisa Cantàbrica.
- Transformar l'actual model aeroportuari espanyol. El nostre objectiu és transformar-lo en un model més eficient a escala estatal i més equitatiu a escala territorial, avançant cap a un model espanyol més bipolar, que reflecteixi de manera més proporcional els pesos econòmics i demogràfics de Barcelona i Madrid.
- Impulsar una gran aliança portuària per tal de facilitar la coordinació de polítiques comunes entre els ports de l'Arc Mediterrani, a fi de fer front a la situació privilegiada dels ports del nord d'Europa.
- Garantir una oferta suficient d'infraestructures viàries en els principals corredors interurbans del país, en condicions òptimes de seguretat i en condicions raonables de temps i fiabilitat.
- Millorar la qualitat i la funcionalitat de les autovies i les autopistes més antigues i dels trams de carretera que hagin quedat obsolets.
- Dotar la xarxa de carreteres i ferrocarrils d'una estructura de malla, pal·liant el centralisme actual.
- Promoció del ferrocarril com a mitjà de transport net i segur i millorar la mobilitat en les àrees metropolitanes potenciant la xarxa de trens de rodalies i regionals.
- Accelerar l'arribada del tren de gran velocitat a Barcelona i a la frontera francesa, per tal que aquest fet s'endarrereixi el mínim possible respecte al compromís inicial –ja impossible de complir– de setembre del 2004, amb l'objectiu d'integrar Catalunya a Europa i de vertebrar l'euroregió Pirineus-Mediterrània, de 17 milions d'habitants, amb la xarxa de gran velocitat.
- Crear la xarxa ferroviària de mercaderies, en el context de la millora de les relacions ferroviàries entre la península Ibèrica i Europa i de la potenciació dels ports de Tarragona i Barcelona.

- Eliminar l'increment dels peatges que es va produir arran de l'aplicació del nou IVA del 16% en lloc del 7% per donar compliment de normativa comunitària. En aquest sentit, i per donar compliment a la legislació vigent, l'Estat es farà càrrec de l'increment mitjançant una subvenció de les concessionàries per tal d'evitar que el recàrrec vagi a compte dels usuaris.

3.8. EL CAMP, UN LLOC PER VIURE-HI I PROSPERAR

A Catalunya s'ha de superar la visió antagònica entre el camp i la ciutat. La urbanització creixent, la millora de les comunicacions, els canvis de costums i, sobretot, el fenomen de la mobilitat, han fet el país cada vegada més petit, les diferents comarques i territoris més interdependents, i els pobles i les ciutats més interconnectats.

Per superar l'antic dualisme camp-ciutat, hem de retornar el protagonisme al territori, a la rica i variada xarxa de ciutats i pobles i, mitjançant la regionalització, potenciar el món rural, que ha de tenir a l'abast els mateixos serveis i oportunitats que les ciutats. També hem de tenir unes ciutats i un país més saludables, més sostenibles i, per això, s'ha d'actuar sobre els problemes mediambientals de tot el territori.

Els objectius que els socialistes plantejem per fer del camp un lloc per viure-hi i prosperar-hi són els de millorar les condicions de vida en el medi rural i millorar les oportunitats de treball i de renda de les persones que hi viuen.

Proposem:

- Enfortir el sector agrari mitjançant una política pròpia que estableixi prioritats específiques orientades a millorar la competitivitat del sector agrari; produir aliments de qualitat i segurs per al consumidor; potenciar els processos de transformació i comercialització dels productes agraris, i impulsar el caràcter multifuncional i sostenible de l'agricultura catalana.
- Habilitar línies d'ajuda específica adreçades als emprenedors que vulguin desenvolupar un projecte econòmic no agrari en nuclis de població de fins a 2.000 habitants. Hauran d'acreditar la viabilitat del projecte, la seva formació per desenvolupar-lo i un compromís de continuïtat de la iniciativa.
- Impulsar plans de desenvolupament rural integrat a les zones d'agricultura mediterrània de secà i de muntanya, i a les zones més deprimides, on no s'assoleixi la renda mitjana de Catalunya.
- Impulsar un nou contracte social basat en la convergència entre el món rural i l'urbà.

- Un compromís per una política rural d'Estat amb la participació i cooperació entre el conjunt de les administracions públiques i els actors del sector. Aquesta política ha de tenir com a eixos essencials:
 - Llei de desenvolupament rural que, en coordinació amb la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments, integri els programes de la Unió Europea, estableixi les accions públiques prioritàries i incentivi les actuacions privades a favor de la convergència entre el món rural i el món urbà.
 - Pla estratègic per al medi rural de caràcter plurianual, que permeti la permanència de la població rural en condicions adequades de benestar, que mantingui una activitat econòmica suficient i diversificada en els sectors agraris i que asseguri la regeneració dels recursos naturals i la conservació del patrimoni natural i cultural.
 - Fons econòmic per al desenvolupament rural que centralitzi recursos dispersos en una gestió coordinada. Tindrà un caràcter plurianual revisable a mig termini, capaç de consolidar i assegurar la continuïtat de les actuacions.

3.9. FER COMPATIBLE EL CREIXEMENT I EL MEDI AMBIENT

Les polítiques relacionades amb el medi ambient s'han de basar en un ampli consens, una situació que no és precisament la que hem tingut fins ara. La clara manca de comunicació entre legisladors i executors de les polítiques mediambientals ha estat sovint motiu de conflicte i de problemes innecessaris.

Així doncs, en aquest sentit, s'ha de fer una gestió responsable, en la línia de les directrius establertes a l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible de la Unió Europea, per tal de posar en marxa polítiques efectives de qualitat ambiental.

Aquest estratègia, tal com ho defineix el VI Programa de Medi Ambient de la Unió Europea, ha d'aconseguir integrar les preocupacions mediambientals en totes les altres polítiques, implantar-se en el mercat i comptar amb la col·laboració de la ciutadania. El medi ambient ja no pot ser tractat com un fet aïllat. Es planteja a escala mundial una nova tendència: la necessitat d'apostar per una economia ambientalment sostenible, una "ecoeconomia", capaç de demostrar que es pot reestructurar l'economia global per tal que sigui compatible amb l'ecosistema del planeta i amb el progrés econòmic.

Els socialistes catalans proposem, en el marc d'aquestes tendències mundials, una nova política mediambiental amb l'objectiu fonamental de fer compatible la preservació de la diversitat biològica i la conservació dels nostres recursos naturals amb l'activitat i el progrés econòmic.

Garantir el subministrament d'aigua en quantitat i qualitat suficients és la prioritat de la nostra política hidràulica, així com protegir especialment l'Ebre i la quantitat i la qualitat de les seves aigües, que actualment es troben en situació de risc.

Proposem:

- Coordinar l'estratègia de millora dels espais naturals amb les directives europees, la política agrària i el planejament territorial.
- Incorporar els ens locals en la gestió del medi.
- Establir eines de coordinació entre les xarxes d'espais naturals de les diverses administracions.
- Avançar en la recerca de solucions efectives i viables en l'àmbit dels residus domèstics, agrícoles, industrials, miners, de la construcció, radioactius i dels fangs de les depuradores.
- Cobrir la demanda d'energia mitjançant processos eficaços i el foment d'energies renovables que substitueixin les fonts contaminants o d'alt risc.
- Millorar la gestió de la qualitat de l'aire i l'entorn dels nostres pobles i ciutats, mitjançant la reducció dels processos de contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, així com els que puguin afectar la salut.
- Recuperar la qualitat de l'aire, afrontant els aspectes relacionats amb la producció i el consum d'energia. Hem de recuperar la qualitat de l'aire i superar l'efecte hivernacle. El nou Govern de la Generalitat ha d'emprar les noves tecnologies per actuar de manera efectiva en aquest àmbit.
- Actuar, tant a través de les normatives corresponents com articulant les dotacions pressupostàries suficients, per reduir les diferents fonts de contaminació.
- Promoure una consciència empresarial nova i cercar la complicitat necessària del sector privat en les decisions i en les transformacions socials que implica el procés cap a la sostenibilitat.
- Incorporar en un Registre Públic d'Empreses per la Sostenibilitat aquelles empreses que apostin per la sostenibilitat de manera estable i avaluable, acceptant auditories independents. Aquestes empreses tindran prioritat en tota contractació pública.
- Reorientar la despesa pública i la fiscalitat per introduir exigències de sostenibilitat, en la línia dels països més avançats de la Unió Europea, sense incrementar la pressió fiscal.
- Augmentar la fiscalitat dels consums excessius de productes contaminants i nocius, cercant la implantació d'una fiscalitat "verda".
- Reorientar la despesa pública i la fiscalitat permetent el compliment del protocol de Kyoto, afavorint una creixent eficiència energètica i un increment

significatiu de les energies netes, en particular de l'energia solar i de la biomassa (inclòs el biocombustible).

- Substituir de manera gradual, de manera ordenada en el temps i amb el màxim consens social, l'energia nuclear per energies més segures, més netes i menys costoses.
- Impulsar la innovació tecnològica i els hàbits que afavoreixin un ús eficient de l'aigua amb caràcter permanent, i la recuperació de la coberta vegetal de les conques, per tal de prevenir les sequeres i reduir-ne les conseqüències, així com la correcta ordenació dels usos dels sòls inundables.
- Davant l'actual amenaça que suposa l'execució del Pla Hidrològic Nacional per als recursos de bona part de Catalunya, els socialistes apostem per una política hidràulica alternativa, menys agressiva, que respecti el territori i els ecosistemes i que garanteixi de manera sostenible el subministrament d'aigua en condicions a tota la població.

4. UN PAÍS SOCIALMENT AVANÇAT: MÉS BENESTAR, MÉS IGUALTAT, MÉS COHESIÓ I SERVEIS PÚBLICS DE QUALITAT

4.1. INTRODUCCIÓ

Un dels principals reptes del nostre país en la pròxima dècada és l'impuls dels drets de ciutadania. Avui no es pot concebre un ciutadà d'un país democràtic sense drets socials i econòmics garantits, així com un país democràtic sense obligacions socials i econòmiques per a tota la col·lectivitat. Els drets que configuren la nova ciutadania social són especialment els d'accés als serveis públics essencials, la prestació dels quals depèn de la decisió directa dels poders públics i que, per tant, s'han d'exigir davant d'aquests poders, als quals es pot responsabilitzar de la seva inexistència.

La societat espanyola i catalana d'avui, de l'any 2004, ja ha començat a exigir, davant dels poders públics, aquests drets de ciutadania: com atendre les necessitats de les persones dependents? Com conciliar millor la vida laboral i la familiar? Com evitar l'exclusió social? Com aconseguir la integració dels immigrants?, etc.

La resposta socialista a aquesta nova demanda consisteix a garantir la construcció d'una societat de benestar avançat; una societat en què totes les persones tinguin dret al benestar, a la igualtat i a uns serveis públics de qualitat i en què puguin aprofitar totes les oportunitats per viure en plenitud i en salut, en cada una de les etapes de la vida, una societat que previngui i protegeixi les persones que estiguin en una situació de dificultat social.

En aquest sentit, hem de combatre també les noves formes de desigualtat, que afecten de manera més anònima i individual les persones, molt especialment els infants, els joves, les dones, els immigrants i la gent gran, així com les manifestacions d'aquestes noves desigualtats: l'atur juvenil, la nova pobresa urbana, la violència no reivindicativa i les tensions entorn dels immigrants. Per aquest motiu hem de desenvolupar, en col·laboració amb les comunitats autònomes i molt especialment amb els ajuntaments, una política social transversal i un serveis públics de gran qualitat que configuren un nou pilar de l'Estat del benestar.

Ara bé, el cost i el finançament d'aquest Estat han estat un tema de debat important. Però ja ha quedat demostrat que la inversió social té retorns econòmics. La despesa pública en un sistema d'atenció a la dependència, per exemple, genera activitat econòmica, proporciona ingressos fiscals i llocs de treball, estalvia prestacions d'atur i despesa sanitària. En els serveis socials, i en la seva millora, trobem un dels jaciments d'ocupació més importants i un dels sectors de treball més intensius. A més a més, la majoria d'aquestes feines beneficien els col·lectius que tenen especials dificultats d'inserció laboral (joves, dones, persones més grans de 45 anys, etc.) i contribueixen a reduir la taxa d'atur i a incrementar la d'activitat.

Finalment, no podem oblidar tampoc que una societat cohesionada, satisfeta amb el seu model social, és una societat més competitiva, més capaç i més eficient. La inversió en cohesió social i en polítiques de benestar significa, també, invertir en capital humà, fonamentalment per a les pròximes generacions i per al futur del país.

La inversió educativa, la formació professional dels nostres treballadors, la inversió sanitària, la cultura dels serveis socials avançats, etc., són inversions productives de llarg abast, a banda de l'expressió del grau de modernitat, de llibertat i de desenvolupament d'una societat.

4.2. DRETS DE LES DONES I IGUALTAT OPORTUNITATS

Des de l'adveniment de la democràcia, s'han produït als nostre país canvis accelerats en la situació de les dones, especialment si ens comparem amb altres països europeus. Això ha estat possible, fonamentalment, perquè les dones no s'han resignat al paper que, tradicionalment, se'ls havia atorgat i han trencat la frontera que separava l'àmbit públic del privat, així com l'estructura social que perpetuava la divisió sexual del treball entre homes i dones. Són canvis que han afectat tant les millores legislatives de què ens hem anat dotant, com la mentalitat de les dones respecte al seu lloc i les seves potencialitats en la societat. Aquests canvis es concreten en algunes dades espectaculars, com ara la feminització de les universitats o l'increment de la taxa d'activitat femenina.

Això no obstant, aquestes dades no ens poden fer oblidar una realitat no tan positiva: les estadístiques del mercat laboral (atur elevat, salaris relativament més baixos, contractes precaris, problemes de promoció, etc.), d'àmbit domèstic (dificultats per conciliar la vida laboral i la familiar, "triple" jornada, violència domèstica...) i d'àmbit polític (poques dones ostenten càrrecs de responsabilitat: alcaldesses, diputades, conselleres, ministres, etc.) no són gaire encoratjadores.

Així i tot, la presència creixent de les dones en la vida social demostra que la seva contribució és indispensable a la vida col·lectiva. Cal construir una societat que garanteixi els drets de les dones i asseguri la igualtat d'oportunitats, per tal que les dones assoleixin la plenitud com a persones tant en la vida laboral com en la formativa, la professional i/o la política. Aquest és el nostre compromís.

Incentivar la participació social i política de les dones

Encara són necessaris canvis en profunditat, ja que l'organització social continua atribuint l'espai familiar o privat a les dones, mentre que a l'espai públic els homes segueixen sent els principals protagonistes.

Les dones han començat a assumir responsabilitats en l'àmbit públic, el qual, però, no s'ha "feminitzat" segons els valors i el saber de les dones.

Cal impulsar activament la presència de les dones en l'espai públic, així com la seva opció de participar en la presa de decisions que afecten tota la ciutadania, sigui en el món empresarial, en l'educatiu, en el sanitari o en el polític.

Proposem:

- Potenciar el treball en xarxa amb les associacions de dones per incorporar el seu saber i les seves propostes a les iniciatives i programes polítics. Fomentar l'accés a Internet per part de les dones com una eina de participació social, de treball comú i de comunicació entre dones diverses, per tal de visibilitzar el saber de les dones en l'àmbit públic.
- Reformarem la llei electoral per garantir la presència equilibrada en les llistes electorals –ni més d'un 60% ni menys d'un 40%– d'homes i dones per avançar cap a la democràcia paritària, convençuts que la participació plena de les dones en la presa de decisions és un repte d'aprofundiment democràtic.
- Tindrem en compte els col·lectius infrarepresentats en els concursos i processos de lliure designació de personal al Servei de l'Administració de l'Estat, tendint a un percentatge mínim del 30% d'equilibri de gènere.

Violència de gènere

Finalment, com a socialistes, ens neguem a tancar els ulls davant d'un problema tan greu com és el de la violència envers les dones. Es tracta d'una violència irracional, sustentada en arguments antiquíssims que definien la dona com a propietat masculina. Moltes persones encara no han comprès que en poden ser còmplices, si no se solidaritzen amb les víctimes, si no protegeixen les vides de les dones maltractades, si no treballem per la seguretat absoluta de cadascuna de les dones del nostre país. Només una política basada en el respecte i la igualtat d'oportunitats entre els sexes aconseguirà un país lliure de violència de gènere. Una mort setmanal de mitjana és molt més del que una societat conscient pot suportar. Els homes i dones socialistes volem una societat on el saber de les dones i les seves aportacions estiguin reconeguts amb un valor específic, lliure de violència envers les dones i en la qual se'ls ofereixi una atenció integral.

Les nostres propostes són:

- Presentarem una Llei Integral contra la violència de gènere. Reconixerem les necessitats de les dones que han patit violència de gènere com a drets socials.
- Crearem un Observatori Nacional de la Violència contra les Dones per conèixer la incidència del problema i intervenir-hi amb eficàcia.

- Crearem una Delegació del Govern contra la violència de gènere i un Consell Consultiu.
- Instituirem una secció de Violència familiar en cada fiscalia dels tribunals superiors de justícia.
- Fomentarem la creació d'unitats de suport a la presa de decisions de les dones en situació de violència.
- Educarem i formarem per prevenir.
- Portarem a terme campanyes institucionals de sensibilització.

4.3. LLIBERTAT SEXUAL

La situació social de les persones homosexuals ha millorat en els darrers temps. En la majoria dels països democràtics, els gais i les lesbianes han vist reconeguts drets comuns i han rebut un reconeixement social que fins ara els era negat. Els darrers vint anys no han estat una excepció a aquest progrés a Catalunya i a l'Estat espanyol.

Gais i lesbianes aporten a la societat actual un seguit de valors com a comunitat. Han format una xarxa social informal que, de manera contínua, transmet a la societat missatges a favor del respecte a la diversitat sexual i afectiva. Una altra contribució a la societat és la redefinició no sexista ni "heterosexista" de les identitats masculina i femenina. Aquest avenç en els drets és un clar exemple de la necessitat de crear més espais de llibertat en els àmbits de la sexualitat i l'afectivitat. La presència creixent de gais i lesbianes en la vida social, d'una manera visible, demostra que la seva contribució a la vida col·lectiva és indispensable. La seva igualtat i llibertat és profitosa per al conjunt de la societat.

Malgrat els avenços i la integració, encara queda molt a fer. La llibertat i la igualtat dels gais i les lesbianes no són del tot reals ni efectives. La presència social de les dones i els homes homosexuals (i el seu tractament) encara és inferior a la dels homes i les dones heterosexuales: no s'ha avançat prou en el reconeixement i l'aplicació efectiva de les normes legals que regulen el dret a la igualtat d'oportunitats. La identitat gai i lesbiana segueix sent un fenomen clarament urbà. Viure d'una manera visible la pròpia homosexualitat encara comporta un cost social de marginació i discriminació.

Els socialistes promourem l'assoliment de la plena igualtat de gais, lesbianes i transsexuals, i promourem la normalització del fet homosexual i transsexual. D'altra banda, vetllarem pels drets d'aquestes persones, la lliure expressió de la seva sexualitat i el desenvolupament de la seva personalitat, tot assegurant l'equiparació legal del fet homosexual i transsexual. Finalment, volem garantir el respecte a la dignitat de la persona, independentment de la seva orientació sexual, i defensar el rebuig de qualsevol discriminació a causa de l'opció sexual.

Proposem:

- Modificar el codi civil amb l'objectiu de permetre el matrimoni entre persones del mateix sexe.
- Promoure una reforma de la Seguretat Social per reconèixer el dret a la percepció de pensions de viduïtat i altres similars per a qualsevol membre de les parelles de fet registrades.
- Promulgar una llei sobre el dret a la identitat sexual que reguli, entre d'altres, el dret del transsexual a adaptar la seva anatomia i, en conseqüència, el dret a la rectificació registral del seu sexe.
- Propiciar el treball conjunt de col·laboració entre les organitzacions socials i els col·lectius sense ànim de lucre que treballen en la defensa dels drets dels gais i lesbianes, i totes les administracions per tal de promoure els valors de respecte i igualtat.
- Establir el diàleg entre l'Administració i el conjunt d'associacions legalment constituïdes d'aquest àmbit, a fi de remoure tots els obstacles per a la plena igualtat de les persones pel que fa a la seva orientació sexual i gènere. Garantir el desenvolupament de les polítiques d'igualtat que en resultin, en tots els sectors (joventut, immigració, gent gran, etc.).

4.4. ELS JOVES, PROTAGONISTES DEL SEGLE XXI

Els joves del nostre país integren una de les generacions més ben preparades. Han crescut en el millor període de la nostra història recent, recollint els fruits d'una democràcia aconseguida amb l'esforç i la lluita dels seus pares, mares, àvies i avis. Però s'enfronten també a grans incerteses i dificultats per desenvolupar plenament els seus projectes de vida. Avui la joventut s'ha convertit en un període vital allargat en el temps. D'una banda, aquest fet permet viure una part de la plenitud personal a través de l'oci i la cultura; però, de l'altra, configura també la joventut com un moment marcat per la tensió dels estudis, les dificultats per trobar feina i per accedir a l'habitatge.

Per això, una política per a joves requereix que el conjunt de l'acció de govern integri la solució als problemes que els afecten. S'ha d'aconseguir proporcionar als joves un ventall més ampli d'oportunitats per tal que els joves tinguin feina i formació. S'han de crear les condicions necessàries perquè els joves puguin emancipar-se i, prioritàriament, hem de facilitar als joves l'accés a l'habitatge per tal de permetre la seva autonomia. En les decisions públiques és imprescindible comptar amb la participació juvenil.

Per aquest motiu, els socialistes volem que els joves siguin protagonistes. Tenen nous estils de viure, de pensar i d'actuar; nous plantejaments i maneres diferents de fer les coses. Per aquest motiu, creiem que els joves han de

començar a protagonitzar les polítiques que els afecten, les polítiques de joventut.

Proposem:

- **Elaborar un nou Pla de Joventut que tingui com a eixos conductors:**
 - Un Estatut de la Joventut que impulsi la participació dels joves en tots els àmbits.
 - Un Pla d'Emancipació Jove (habitatge i treball) que faciliti l'equiparació de l'edat d'emancipació dels joves del nostre país amb la dels nostres veïns europeus.
 - Un pacte per la convivència, l'oci, el temps lliure i el consum saludable dels joves (promoció de l'esport de base, lluita contra les drogues, informació sexual, oci alternatiu, etc.).
 - L'eradicació de les noves desigualtats de formació (sistema de beques, joves creadors, etc.).
 - L'obertura de les institucions als joves.

4.5. MÉS COMPROMÍS AMB LA GENT GRAN

Un dels èxits més evidents de les societats avançades és l'augment de l'esperança de vida, que, sovint, va acompanyat d'una millora de la qualitat de vida de la gent gran. Ara bé, aquest increment de l'esperança de vida, unit a una natalitat menor, ha derivat en un envelliment progressiu de la població. Aquest és un dels principals reptes al qual s'enfronten la majoria dels països occidentals, sobretot en relació amb el manteniment de la viabilitat de les pensions, amb la garantia dels serveis a la dependència i amb la dificultat d'aconseguir un equilibri entre les cotitzacions de la població activa i els drets dels pensionistes.

A Catalunya, l'índex d'envelliment és cada vegada més alt (actualment la proporció de gent gran ja es troba entorn del 18,28%, quan el 1981 era només del 15,28%), i l'esperança de vida és, també, cada vegada més elevada (79,3 anys) i se situa entre les més altes del món, comparable a la que tenen països com Islàndia, Noruega, Suècia, Holanda i el Japó. A Catalunya, en l'actualitat hi ha 1.032.835 de persones més grans de 65 anys. Al voltant de 138.400 d'aquestes persones tenen algun tipus de dependència (13,4%) –amb restriccions en activitats instrumentals i bàsiques de la vida quotidiana– i unes 213.797 persones tenen restriccions en activitats instrumentals de la vida quotidiana (20,7%).

Actualment es pot parlar d'una situació “d'equilibri del sistema de llarga durada”, en referència al fet que la major part de l'assistència a persones grans dependents la proporciona la mateixa família (83%) o serveis domiciliaris contractats privadament per la família (12%). La resta de les persones –les que no tenen suport familiar ni els recursos econòmics necessaris per rebre assistència privada– són ateses per l'Administració, per voluntaris, amics, veïns o no són ateses per ningú.

Ara bé, l'any 2026 el nombre de persones dependents a Espanya serà de 2.200.000. Per aquest motiu volem començar a liderar un nou impuls col·lectiu de solidaritat amb la gent gran, un impuls que compti amb la seva participació. Volem potenciar l'envelliment actiu en una societat apta per a totes les edats, reforçant l'autonomia personal i la qualitat de vida de les persones grans. Volem atendre les persones dependents, ajudar les seves famílies i retardar la dependència de les que són actives. Finalment volem garantir pensions o altres ingressos econòmics dignes a totes les persones grans.

Volem que l'Administració pública, la societat civil i la societat en general tinguin en compte un fet socialment emergent: el maltractament de les persones grans, sobretot amb alguna mena de dependència. Aquests maltractaments es donen en el domicili de les persones grans, en la família acollidora i en les institucions residencials.

Proposem:

- Crear un Sistema Nacional d'Atenció a les Persones Dependents que acabi incloent una cartera de serveis adequada al nivell de dependència de cada ciutadà (servei d'ajut a domicili, teleassistència, centres residencials, etc.).
- Reformar l'actual sistema de prestacions als col·lectius més desfavorits:
 - Millorar les pensions mínimes amb increments superiors a l'IPC.
 - Incrementar les pensions de viduïtat.
 - Equiparar les pensions SOVI de jubilació a les pensions mínimes de jubilació.
 - Fer compatible les pensions SOVI amb les de viduïtat.
 - Arranjar les quanties de les pensions d'incapacitat i de jubilació en la seva modalitat no contributiva.
- Revisar les normes en matèria de jubilació anticipada.

4.6. SUPORT A LES FAMÍLIES

La família és la institució social més important. Constitueix el marc principal de convivència de les persones, on s'expressen múltiples formes de solidaritat i on es desenvolupa l'afectivitat i el creixement personal. La família és l'àmbit en què les persones se senten acollides i acompanyades en el seu desenvolupament personal. Al nostre país, l'escàs desenvolupament de les polítiques de suport a les famílies ha fet que s'hagin vist obligades, amb els seus propis recursos, a assumir responsabilitats i a proveir béns i serveis que en altres països europeus assegura l'Estat del Benestar. Dins la família, la dona ha estat qui ha portat el pes d'aquesta tasca i la que s'ha vist més limitada en la seva incorporació al mercat laboral.

Els socialistes entenem i defensem la família en totes les seves formes: matrimonis, amb infants al seu càrrec o sense; parelles estables de diferent o d'igual sexe, amb infants a càrrec seu o sense; progenitors sols amb infants a càrrec seu (famílies monoparentals); nuclis familiars amb persones dependents al seu càrrec; entitats que fan funcions de família, famílies nombroses, així com qualsevol tipus nou de família.

Seràn objectius centrals del nou govern socialista: conciliar la vida laboral i la vida familiar, per donar valor a l'àmbit privat-familiar; facilitar la formació de noves famílies i possibilitar que les famílies tinguin el nombre de fills i filles que desitgin; reconèixer el valor individual i col·lectiu que tenen els infants; coresponsabilitzar els pares i mares des de la primera infància en l'atenció i educació dels seus fills i filles; assolir la igualtat d'oportunitats de les dones per accedir al mercat laboral; garantir els serveis de suport a les persones amb dependència; fomentar el paper de la família com a àmbit de relacions intergeneracionals i intrageneracionals; afavorir la prevenció de qualsevol violència a la llar; potenciar la solidaritat familiar i la igualtat de gènere en el marc de la família; i, finalment, promoure la participació dels membres de la família en la comunitat.

Proposem:

- Elaborar una Llei bàsica de protecció de les persones dependents.
- Establir una Xarxa de serveis socials dirigits a atendre les persones grans.
- Establir una xarxa d'atenció als infants de 0 a 3 anys.
- Crear un mercat laboral més favorable per a les famílies.
- Realitzar una política de suport econòmic a les famílies que decideixin tenir fills.
- Portar a terme reformes legals del dret de família.
- Establir un permís de paternitat de dues setmanes més, al marge de les de la mare.
- Incentivar que les excedències laborals per tenir cura de la família puguin ser a temps parcial i compartides pels homes i les dones.

4.7. L'HABITATGE ÉS UN DRET SOCIAL

En l'actualitat, l'accés a l'habitatge és difícil per a una part de la població, sobretot els joves i els més desafavorits, a causa de la seva precarietat econòmica i l'alt nivell dels preus del mercat. L'oferta pública d'habitatge social és escassa. Els canvis familiars i socials, l'envelliment del parc d'habitatges existent, l'aparició de noves necessitats (famílies monoparentals, joves, persones grans, persones immigrants...), han generat una demanda

d'habitatges a la qual no s'ha donat solució, sobretot en determinats barris que requeririen operacions de rehabilitació integral.

L'actual conjuntura genera, doncs, conseqüències d'ordre demogràfic, territorial i social. La conseqüència demogràfica més important és el retard en l'edat d'emancipació del jovent (l'any 2000, el 60,7% de joves entre 25 i 29 anys no s'havien emancipat). Aquest fet provoca una demora important en l'edat de reproducció i és una de les raons de la baixa taxa de natalitat. Les conseqüències territorials també són molt rellevants. Com que els preus són relativament més elevats a les ciutats més grans, la demanda es tendeix a desplaçar cap a localitats menys denses i de poblament més dispers, fet que contribueix als fenòmens de dispersió urbana i a l'increment del consum de sòl. Finalment, les conseqüències socials són de dues menes. En primer lloc, es produeix un increment de la població mal allotjada: s'ha calculat que el 13% de la població catalana (300.000 llars i 700.000 persones, en particular joves, nous nuclis familiars, persones acabades d'arribar i gent gran) està mal allotjada, i prop d'un terç d'aquest conjunt (és a dir, al voltant de 90.000 llars i 210.000 persones) es troba en situació clarament deficient o de precarietat (persones sense sostre, en infrahabitatge o amb greus dificultats per mantenir-se en l'habitatge actual). En segon lloc, hi ha la concentració territorial de la part menys solvent de la demanda, que tendeix a concentrar-se, lògicament, en les àrees urbanes de preu més baix, que són les més mal equipades i, en ocasions, degradades.

Davant d'aquesta situació és necessari que el nou Govern adopti mesures que facilitin l'accés a la propietat o al lloguer d'habitatges perquè els ciutadans puguin accedir a un habitatge digne. S'ha de frenar la bombolla immobiliària i afavorir l'accés a l'habitatge, sobretot de joves i desafavorits.

Proposem:

- Reformar, d'acord amb les comunitats autònomes, la figura de l'habitatge protegit per consolidar una oferta estable i suficient d'habitatges a preus assequibles i que eviti frau.
- Destinar les ajudes públiques preferentment a habitatge protegit en lloguer i dret de superfície.
- Mantenir l'habitatge protegit de venda durant tota la seva vida útil a un preu màxim actualitzat cada any. Només podrà vendre's en les segones i posteriors transmissions, a demandants d'habitatge protegit inscrits en un registre públic.
- Garantir l'accés a l'habitatge, a un preu assequible, a 180.000 famílies cada any, durant els propers quatre anys, a través d'un pla d'habitatge i d'una agència pública del lloguer.
- Desenvolupar els fons d'inversió immobiliària per fomentar l'oferta d'habitatges de lloguer i igualar la normativa espanyola amb l'europea.

- Afavorir la coordinació entre les diferents administracions en política d'habitatge i impulsar un pacte entre elles.

4.8. QUALITAT DE VIDA PER A LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

Entorn del 10% de la població del nostre país són persones amb discapacitat. Si a més tenim en compte les seves famílies, constatem que, per a més del 20% de la població, la discapacitat és una realitat quotidiana. Aquestes persones s'han d'enfrontar sovint amb diverses formes de discriminació que els col·loquen en una situació d'especial vulnerabilitat.

Així, les importants millores i els avenços que puguin promoure els poders públics –adequació de l'entorn, supressió de barreres físiques, de comunicació, etc.– serveixen de ben poc si no van acompanyades d'una millora real de l'accés a tot el sistema (educatiu, sanitari, laboral, de transports...) i d'una igualtat efectiva de drets.

Els socialistes defensem una societat que faci possible que les persones amb discapacitats puguin gaudir d'una vida de qualitat. Entenem que la nostra responsabilitat política és construir escenaris d'inclusió: es tracta d'adaptar i de no segregat. Per tant, el disseny d'un model educatiu, sanitari, laboral, social, etc., ha d'incloure tothom; hem de pensar en totes les persones i especialitzar-nos per poder proporcionar igualtat i el màxim de llibertat possible a les persones amb discapacitats. El nostre objectiu és, a més de defensar i protegir els drets fonamentals d'aquestes persones, universalitzar les prestacions i els serveis que reben.

Proposem:

- Crear una xarxa de serveis socials públics que cobreixi el 100% de les necessitats de les persones amb discapacitat en situació de "gran dependència" i el 60% de la resta.
- Crear una secretaria d'Estat per a les persones amb discapacitat.
- Establir l'obligació legal de realitzar auditories d'accessibilitat en tots els projectes d'infraestructura que promogui l'Administració general de l'Estat.
- Desenvolupar sistemes de protecció i suport que ajudin els membres de les famílies amb persones amb discapacitat a conciliar la seva vida personal, familiar i laboral.
- Posar en marxa un Pla estatal de promoció de la formació i el treball de les persones amb discapacitat (2004-2008).
- Regular legalment la llengua de signes.
- Desenvolupar programes d'atenció educativa i universitària per a les persones amb discapacitat, inclosa la gratuïtat de taxes.

- Fomentar l'educació permanent per a persones amb discapacitat psíquica.

4.9. ENFORTIR UN SISTEMA SANITARI PÚBLIC HUMANITZAT I DE QUALITAT

Actualment, les comunitats autònomes ja gaudeixen de totes les competències en matèria de sanitat. Tanmateix, les polítiques bàsiques que determinen les prestacions del sistema sanitari, el seu finançament i els drets dels ciutadans a l'equitat i a l'accés als serveis sanitaris es determinen a nivell estatal. Ara bé, l'actual sistema de finançament és del tot insuficient.

Els socialistes volem enfortir el sistema sanitari públic que vam posar en funcionament en els anys 80 i, sobretot, volem que segueixi sent un instrument bàsic de la igualtat i del benestar de tots els ciutadans perquè, a més de ser un instrument de cohesió social, és alhora una font de riquesa i d'ocupació (per exemple, a Catalunya el sector sanitari públic té un pes del 3,9% en el PIB, l'1% de la població treballa en una empresa sanitària pública i 50.000 persones formen part del personal sanitari).

Volem un model sanitari que integri i prioritzi: la salut pública (inclosa la salut laboral i mediambiental), l'atenció sanitària i els serveis socials d'atenció a la dependència. Volem una sanitat més humanitzada i de qualitat, sigui quin sigui el nivell econòmic del ciutadà. Volem enfortir el Sistema Nacional de Salut concebut com un servei públic accessible per a tothom, gestionat per les diferents comunitats autònomes i dotat d'un potent Consell Interterritorial de Salut com a organisme de cooperació, de participació, de decisió i de definició de les polítiques comunes de salut.

Finalment, com a socialistes volem estendre progressivament les prestacions de la sanitat pública; una protecció eficaç de la salut i garantir un entorn social i un estil de vida saludable; promoció i educació per a la salut. Volem resoldre els problemes de finançament de la sanitat i racionalitzar la despesa, mantenint la qualitat i l'eficiència del sistema.

Proposem:

- Un cop establert el finançament suficient, establir els mecanismes per a assolir l'objectiu òptim de garantir a tot el territori els temps màxims d'espera per operar-se de 45 dies.
- Ampliar la cartera de serveis, fent gratuïtes: les operacions de la vista per làser, la prestació bucodental per a infants entre 7 i 15 anys, el canvi de sexe dels transsexuals i la pastilla postcoital.
- Crearem una xarxa nacional d'assistència a les persones dependents.
- Posar en marxa un Pla integral per a l'atenció i el tractament dels malalts d'Alzheimer i altres trastorns mentals.

- Despenalitzar l'avortament durant les 12 primeres setmanes de gestació.
- Obrir un debat per despenalitzar l'eutanàsia.
- Posar en funcionament un Pla Extraordinari d'Inversions Sanitàries que permeti modernitzar les estructures sanitàries.
- Assegurar la qualitat de la prestació farmacèutica i controlar-ne la despesa.
- Reduir la despesa farmacèutica a través d'un Pla estratègic amb les comunitats autònomes que millori la qualitat de la prescripció, que reguli la promoció i que impulsi els medicaments genèrics.
- Promoure la participació dels professionals en la presa de decisions i millora de la carrera professional i l'oferta formativa.
- Elaborar un pla estratègic, d'acord amb les comunitats autònomes, que garanteixi una cartera de serveis de salut pública d'abast estatal, a fi de donar una resposta més concreta i unificada als problemes de salut laboral, medi ambient, alarmes epidemiològiques, prevenció de malalties...

4.10. IMMIGRANTS: LA NOVA FRONTERA SOCIAL

Els socialistes reconeixem l'oportunitat que per al nostre país signifiquen les migracions. Som partidaris d'abordar la immigració des de la normalitat política d'un fenomen intrínsec al temps que ens ha tocat viure.

La immigració no és un problema en si mateix per a les societats d'acollida; ara bé, de la manera que s'està gestionant aquest fenomen al nostre país, s'estan generant noves situacions que, en alguns casos, resulten problemàtiques i accentuen problemes preexistents en la nostra societat. El principal problema rau en la manca de recursos públics per fer front a aquestes situacions: la despesa social ha disminuït un 2% des de l'any 1996, mentre que la població immigrant genera el 4% del PIB. Per tant, la immigració té un paper fonamental en la nostra economia i, particularment, en el mercat de treball.

La situació administrativa no ha de modificar el respecte pels drets dels immigrants: no poden perdre el dret a ser tractats com a éssers humans i són, per tant, titulars de drets inalienables. El nou Govern ha d'afrontar aquesta qüestió, un dels majors desafiaments d'aquest segle, amb un sentit d'Estat responsable.

Considerem objectius essencials: contribuir a gestionar i ordenar els processos migratoris; reforçar les polítiques socials orientades a assegurar la cohesió social i la integració dels immigrants; fomentar els valors de tolerància, respecte i integració de tothom, independentment del seu origen, ètnia, procedència, creença o cultura; garantir els drets bàsics dels immigrants; prevenir i combatre

el tràfic, la discriminació, l'abús, l'explotació i la violència contra els immigrants, especialment el racisme i la xenofòbia.

Proposem:

- Crear l'Agència Espanyola de Migracions, que aglutini les competències actualment disseminades entre diversos ministeris, per racionalitzar, integrar i centralitzar la política migratòria.
- Crear oficines de contractació en els països d'origen dels immigrants per ordenar i controlar el flux migratori.
- Simplificar i millorar la gestió a través de l'establiment d'un expedient únic en el qual es resolguin les autoritzacions de treball i de residència.
- Reduir dràsticament els terminis de resolució del permís de treball i residència amb una oferta prèvia.
- Combatre l'explotació laboral i l'economia submergida mitjançant les fiscalies i la inspecció.
- Promoure la corresponsabilitat financera en les polítiques d'immigració dels emigrants, a través de la creació d'un fons que compensi els municipis amb més immigració, a fi de contribuir al finançament de les seves necessitats sense afectar la qualitat dels serveis públics.
- Ampliar el visat de recerca de feina, amb una durada significativament superior al visat de turista.
- Crear la figura del "treballador convidat", amb la finalitat que resideixi al nostre país durant períodes limitats.

4.11. CONTRA L'EXCLUSIÓ SOCIAL: QUE NINGÚ NO ES QUEDI ENRERE

En els darrers anys la conscienciació entorn de la problemàtica de la pobresa s'ha consolidat en tot el món. La pobresa i l'exclusió social són fenòmens de caràcter estructural i, al contrari del que es creia en els anys 70, no desapareixen amb el creixement econòmic.

En aquest àmbit hi ha encara problemes sense resoldre i nous reptes. Tot i que en les últimes dècades la pobresa extrema ha disminuït –gràcies a les mesures de protecció social–, han sorgit noves formes de pobresa. L'evolució de la societat ha fet que les causes de la pobresa i l'exclusió canviïn. En els darrers anys el perfil de la pobresa ha canviat; s'ha rejuenit i avui té més incidència entre els 20 i els 30 anys. L'augment de la desocupació de llarga durada, l'existència de dones soles amb càrregues familiars i d'immigrants que vénen al nostre país fugint de la fam i la misèria plantegen un quadre d'amenaques d'exclusió social al qual s'ha de donar respostes. Respostes amb nous

enfocaments, perquè recordem que els problemes presenten característiques noves.

Per aquest motiu ens proposem: donar un enfocament transversal a la lluita contra la pobresa i l'exclusió social, ja que creiem que aquest és el millor instrument per lluitar contra aquestes situacions. Pensem que els col·lectius de pobres –tant els d'exclusos com els que es van empobrint– han de ser tractats com a part de la política general, encara que siguin grups amb uns problemes específics i unes necessitats concretes. Les propostes polítiques que volem promoure s'orienten a capacitar les persones que encara estan en edat de treballar per tal que, per elles mateixes, surtin de la pobresa i de la dependència institucional. Els socialistes apostem per la formació encaminada al treball. Amb tot, per trencar el cercle de la pobresa s'han de posar en marxa polítiques d'altra mena que incideixin sobre aquests grups: salut (prevenció i educació sanitària), educació (escoles bressol, beques), habitatge (habitatges dignes i lloguers a preu social per a aquests col·lectius), etc. Finalment, s'ha d'impulsar la cooperació entre el sector públic i les iniciatives socials i les ONG per la seva capacitat de col·laboració voluntària i atenció a problemes específics.

Proposem:

- Posar en marxa plans específics en els àmbits de: desenvolupament local, treball (banca solidària, microcrèdits), serveis socials i rendes mínimes.
- Establir un Observatori social permanent que permeti comprovar l'evolució de la realitat social, l'eficàcia de les polítiques, etc.
- Elaborar conjuntament amb el tercer sector el Pla Nacional de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social.
- Reforçar la col·laboració entre l'Administració pública i el tercer sector.

4.12. LA SEGURETAT ÉS UN DRET: UNA SEGURETAT PÚBLICA QUE GENERI CONFIANÇA

Seguretat i llibertat són dos valors propis de les societats de benestar avançat. Les persones, a més de tenir assegurada la llibertat amb el reconeixement dels seus drets polítics, també demanen, amb la mateixa intensitat, tenir garantides les seves necessitats socials bàsiques i poder viure en una societat que sigui, en múltiples sentits, segura. El mateix concepte de progrés combina els múltiples avantatges dels avenços socials amb un conjunt de riscos potencials que poden desencadenar-se per circumstàncies alienes a la pròpia llibertat individual. Per això, els ciutadans, que contribueixen a construir aquesta societat de benestar avançat, reclamen més garanties contra qualsevol mena d'inseguretat.

Garantir la seguretat ciutadana per a l'exercici dels drets i llibertats en igualtat de condicions ha de ser un dels objectius principals de qualsevol societat

democràtica. Cap ciutadà, sigui quina sigui la seva situació social i econòmica o el territori en què visqui, no ha de quedar privat del dret a estar i a sentir-se segur, o el que és el mateix, privat del dret a ser i a sentir-se lliure.

A Catalunya, a Espanya i a Europa, els ciutadans exigeixen més garanties de seguretat i de llibertat. La seguretat és una de les primeres responsabilitats d'un govern que vulgui merèixer el nom de govern: cal garantir, doncs, la tranquil·litat als carrers, als barris, als pobles i a les ciutats.

Per als socialistes, el concepte de seguretat s'estén a la protecció davant els riscos inherents al medi en què els ciutadans es desenvolupen: riscos per catàstrofe o per desastres naturals, climàtics, nuclears, industrials, etc. En aquest sentit, el servei públic de Protecció Civil, entès d'una forma descentralitzada i coordinada, necessita un nou impuls, amb l'objectiu central de prevenir i evitar situacions de greu risc per als ciutadans. Aquest nou impuls s'ha de traduir en una potenciació dels serveis que depenen de les comunitats autònomes i els municipis, així com en una millora de la coordinació de les competències i recursos de les diferents administracions públiques.

Així mateix, la inseguretat vial és un dels problemes més greus que pateix la nostra societat. Sense cap dubte, és la causa del màxim nombre de morts, ferits i invàlids. La inseguretat vial ocasiona costos molt onerosos de tot tipus, que pesen com carregoses hipoteques i provoquen un continu malbaratament d'energies humanes, econòmiques i socials. Cada dia moren a Espanya 16 persones i unes 450 resulten ferides; cada 12 hores mor un vianant i cada tres dies un ciclista. Els accidents de trànsit són possiblement el problema sanitari més greu del nostre país, ja que afecten especialment les persones més joves.

Els vuit anys de govern del Partit Popular han suposat el període de màxim deteriorament de la seguretat pública, en general, en la història contemporània del nostre país. Aquesta realitat preocupant s'ha configurat de manera inversament proporcional al desmesurat increment del negoci de la seguretat privada.

D'altra banda, el Govern del Partit Popular ha estat incapaç d'articular un sistema integrat de seguretat, que resulta indispensable en un model com el de l'Estat espanyol, amb competències compartides entre els tres nivells de l'Administració i amb un model de seguretat plural.

La política antisocial del Partit Popular i el seu menyspreu per les polítiques de solidaritat, integració i prevenció han afavorit la marginalitat i han constituït el l'origen d'un gravíssim increment de la delinqüència. Aquests greus errors han contribuït de manera decisiva a configurar el més greu ascens de la criminalitat que ha existit al nostre país.

Proposem:

- Un nou sistema integral de la seguretat en què la prevenció, la coordinació i la planificació siguin primordials.

- Un pla de polítiques preventives contra la inseguretat i la delinqüència i els factors o situacions que la provoquen o l'agreugen.
- L'impuls, de forma descentralitzada i en col·laboració amb els diferents operadors que intervenen en el camp de la prevenció de la inseguretat, del consens necessari per establir un sistema universal de recollida de informació estadística sobre la criminalitat.
- Aconseguir l'autoritat plena del Govern de la Generalitat en matèria de seguretat: el comandament dels cossos de policia a Catalunya.
- Traspàs al Govern de la Generalitat de les competències en matèria de seguretat privada.
- Assistència a les víctimes del delictes.
- Pla de prevenció de riscos i seguretat ambiental.
- Millora de les polítiques i les accions contra el tràfic de dones i criatures amb fins d'exploració sexual.
- Creació d'un veritable servei públic de protecció civil i emergències per prevenir i afrontar amb èxit l'acció coordinada de totes les administracions.
- Impulsar els serveis d'emergències 112, dependents de la Generalitat, com a veritables òrgans de coordinació de tots els serveis públics que intervenen en una emergència.
- Potenciar una política de seguretat vial per protegir per damunt de tot el dret a la vida.

5. UNA CATALUNYA MÉS ACTIVA EN EL NOU ESCENARI MUNDIAL

A principis del segle XXI, en un món cada vegada més globalitzat i obert, la comunitat internacional es troba davant d'importants reptes. L'increment de les desigualtats, el deteriorament del medi ambient, les crisis financeres i les tensions demogràfiques coexisteixen amb la violació dels drets humans i de les llibertats, la globalització del terrorisme, el risc de proliferació d'armes de destrucció massiva i la criminalitat internacional organitzada.

Després del suport del govern espanyol a la guerra il·legal de l'Iraq declarada per l'Administració republicana dels Estats Units, al marge de la comunitat internacional representada per les Nacions Unides, Espanya ha de recuperar el sentit de la seva política exterior. Una política exterior multilateral, d'opció europeïsta, de suport a la legalitat internacional que representen les Nacions Unides. Ha de retornar al vincle d'amistat i cooperació amb Amèrica del Sud i Central, a l'escurçament de distàncies amb la Mediterrània basat en el diàleg i la cooperació amb tots els països de la regió, i a impulsar una acció decidida a favor d'una solució justa i duradora del conflicte entre Palestina i Israel. Ha d'impulsar unes noves relacions amb els Estats Units, basades en el reconeixement de la importància d'un diàleg transatlàntic, en el respecte i la independència, promovent el multilateralisme com a política decisonal.

A Catalunya podem i hem de jugar un important paper en la recuperació d'aquest pes en l'escena mundial, basant-lo en els eixos següents:

- El desenvolupament social, polític i econòmic de Catalunya passa, inevitablement, per enfortir la nostra presència tant a Europa com al món.
- La Mediterrània és el nostre marc geogràfic més immediat. Catalunya ha de compatibilitzar la condició de regió europea amb la seva vocació mediterrània, i fer de pont entre les dues ribes de la Mediterrània, contribuint activament a relançar i aprofundir el procés euromediterrani –ara més necessari que mai–, i a vetllar per la seguretat i el respecte dels drets humans, sobre la base d'un ampli enfocament cultural, social i humà. Per això hem d'utilitzar les capacitats d'influir en el govern espanyol i en la Unió, i fer de lobby per aconseguir el relançament del Procés de Barcelona.
- Les relacions polítiques, econòmiques i socials de la Unió Europea amb l'Amèrica Llatina han de ser també una prioritat per a Catalunya. El nostre vincle d'amistat amb aquesta regió, amb la qual tenim una història i uns valors comuns, ha de servir per ajudar a refer i estrènyer les relacions dels pobles d'Amèrica Llatina amb Espanya i amb la Unió Europea. Els socialistes fem una aposta per la integració regional sud-sud, com la millor manera d'establir acords amb la Unió Europea i de donar resposta als reptes del món global i interdependent.
- En els darrers anys, Àsia i el Pacífic s'han convertit en un dels primers socis econòmics i comercials de la Unió Europea i també en un dels seus

principals interlocutors polítics. Tanmateix, Espanya porta un retard considerable pel que fa a l'atenció dedicada a la regió Àsia-Pacífic. Si bé s'ha avançat amb l'obertura de la Casa Àsia a Barcelona, encara no es disposa de prou mitjans ni hi ha definides les prioritats que ens permetrien aprofitar les oportunitats econòmiques, polítiques i culturals que ofereix aquesta regió.

- Les nostres relacions exteriors amb l'Àfrica subsahariana s'han limitat a les relacions en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, però aquesta regió mereix una atenció que vagi més enllà. Catalunya i també el govern espanyol han de fer totes els esforços possibles en favor de la pau i la democratització dels països africans.
- L'augment de la pobresa i de la desigualtat és una causa de primer ordre de la inestabilitat política, les tensions ètniques i culturals i els fluxos migratoris. En resposta a aquests qüestions, la política de cooperació al desenvolupament ha de ser prioritària, coherent i integradora, contemplant els objectius marcats per les Nacions Unides i les polítiques de la Unió Europea. La cooperació internacional no es pot subordinar a la promoció dels interessos comercials, com ha fet el govern del Partit Popular. Cal ajudar a facilitar la integració igualitària en l'economia mundial dels països en vies de desenvolupament, promovent la seva capacitat comercial i l'accés de tots els seus productes als mercats internacionals.

En aquest sentit, **proposem**:

- Consolidar un espai transfronterer mediterrani, tant pel que fa a infraestructures i serveis com a intercanvis econòmics i humans, que reforci la centralitat de Catalunya en la Mediterrània, i també el pes i les potencialitats d'aquest territori en el conjunt de la Unió Europea, sobre la base de la doble dimensió territorial i europea. Potenciarem l'Arc Mediterrani com un espai de cooperació regional interfronterera.
- Fomentar la cooperació política, econòmica, social i cultural entre Amèrica del Sud i Central i Catalunya, impulsant una política d'immigració d'acord amb els criteris comunitaris, i amb una vocació clarament integradora.
- Impulsar actuacions que contribueixin a impulsar les relacions econòmiques, polítiques i culturals amb els països de la regió Àsia-Pacífic, rellançant la presència d'empreses catalanes i espanyoles als països asiàtics, i fomentant la inversió d'aquests països a Catalunya.
- Concedir una especial atenció a les relacions amb l'Àfrica subsahariana, no només en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, sinó també en l'impuls de les relacions bilaterals amb cada país.
- Millorar les relacions amb els col·lectius de ciutadans i ciutadanes catalans i espanyols residents a l'exterior, i garantir el compliment dels seus drets. Donarem suport al foment de la llengua i la cultura catalanes en els països de residència.

- Assegurar que Catalunya estigui representada de forma permanent en les organitzacions internacionals –en particular la UNESCO–, que admeten la presència d'entitats polítiques espanyoles i d'altres estats en matèries de la seva competència exclusiva, i també que sigui escoltada per l'Estat en la negociació de tractats i acords internacionals en matèries que afectin els interessos de Catalunya.
- Establir un codi ètic en les relacions i transaccions internacionals, que garanteixi l'equitat i el respecte dels drets humans, amb la inclusió dels drets socials i econòmics.
- Promoure projectes de codesenvolupament en els països d'origen de la immigració, així com la formació d'agents de transformació, és a dir, de persones immigrades que, prèvia formació, retornaran als seus països originaris i hi treballaran en l'àmbit del desenvolupament de projectes.
- Incrementar substancialment la quantitat i la qualitat de l'ajuda oficial al desenvolupament que Espanya proporciona, incloent una política més activa en matèria de condonació i renegociació condicionada del deute. Durant la propera legislatura, ens comprometem al compromís establert en la cimera de Monterrey d'incrementar l'ajut al 0.33% l'any 2006, i de manera real i sostinguda, assolir el 0,4% al final de la legislatura (mitjana dels països del CAD) per, d'aquesta manera, anar fent viable el compromís del 0,7%. Aquesta partida pressupostària es diferenciarà de la d'ajut humanitari.